

1988/89
AU13

Arbetsmarknadsutskottets betänkande 1988/89:AU13 Regionalpolitik

I betänkandet behandlas proposition 1988/89:100, bilaga 12 såvitt gäller avsnittet D. Regional utveckling. I anslutning härtill tar utskottet upp 43 motioner från allmänna motionstiden i år. Motionsyrkanden avseende riktlinjer för regionalpolitiken, decentralisering samt åtgärder i län och regioner kommer utskottet att behandla i höst.

Regeringens förslag redovisas i den löpande framställningen.

Sammanfattning

Medelsanvisning

För regionalpolitiska åtgärder föreslår utskottet att riksdagen för budgetåret 1989/90 anvisar 1 831,8 milj. kr. Utskottets förslag och innebörden av resp. partiets reservationer framgår av nedanstående sammanställning.

Regionalpolitiskt stöd 1989/90 i milj. kr.

Anslag	Utskottet	s	m	fp	c	vpk	mp
Lokaliseringsbidrag							
m.m.	362		0	292			
Lokaliseringslån	100		0		0 ¹		
Regionala utvecklingsinsatser	800	690					
Ersättning för nedläggning av socialavgifter	395		575				
Sysselsättningsstöd	165				190		
Övrigt	9,8				5,4		
Nya anslag enl. reservationer	0		120		200	1 000	300

¹ Ersätts av kreditgarantisystem.

Den föreslagna medelsanvisningen skiljer sig från regeringens förslag på en punkt. Anslaget till regionala utvecklingsinsatser har ökat med 110 milj. kr. Utskottet har därvid beaktat behovet av ökat lokaliserings- och gles-

bygdsstöd samt angelägenheten av att följa upp landsbygdskampanjen med konkreta genomförandeåtgärder. Socialdemokraterna i utskottet reserverar sig på denna punkt till förmån för regeringens förslag.

I anslutning till motioner som tar upp fördelningen av länsanslagen betonar utskottet att de regionalpolitiska insatserna bör koncentreras till de regioner som har eller förutses få stora obalansproblem. Utskottet framhåller emellertid också att en politik för regional utveckling bör bedrivas i alla län.

Partiernas inställning till de olika stödformerna redovisas i det följande. För medelsanvisningen innebär förslagen i reservationerna bl.a. nya anslag till landsbygdsutveckling m.m. på 200 milj. kr. (c) resp. 300 milj. kr. (mp). Vpk föreslår ett nytt anslag på 1 000 milj. kr. för infrastrukturella insatser inom stödområdet. Till ett nytt anslag Riskgarantilån föreslås 120 milj. kr. (m).

Regionalpolitiskt stöd

Utskottet tillstyrker regeringens förslag att regionalpolitiskt stöd till turistverksamhet fortsättningsvis begränsas till stödområdena A och B. Utskottet förutsätter därvid att förslaget inte innebär någon försämring för Gotland. Reservation har på denna punkt lämnats till förmån för oförändrade stödmöjligheter i stödområde C samt för landsbygdsdelar i detta stödområde (c).

Moderata samlingspartiet föreslår i reservation att vissa av de nuvarande stödformerna avskaffas och ersätts av ett system med riskgarantilån. Vidare föreslås i reservationer ett avskaffande av dels offertstödet (fp), dels lokaliseringslånen (fp och c). Den senare stödformen föreslås bli ersatt av ett kreditgarantisystem.

Moderata samlingspartiet, folkpartiet, centerpartiet och miljöpartiet föreslår i skilda reservationer att nedsättningen av socialavgifter vidgas geografiskt och branschmässigt. Vänsterpartiet kommunisterna förordar i en reservation att stödformen avvecklas.

Utskottet anser för sin del att stödformens effektivitet bör prövas nog i jämförelse med andra typer av stöd. Detta är en uppgift för den regionalpolitiska kommittén, som inom kort kommer att lämna förslag om det framtida företagsstödet.

Insatser i glesbygd

Utskottet behandlar i detta avsnitt ett antal motioner som syftar till vidgade stödmöjligheter för glesbygdsstödet. Motionsyrkandena avstyrks av utskottet. I denna del har åtta reservationer lämnats, företrädesvis av centerpartiet.

Avslutningsvis behandlar utskottet ett antal motioner om åtgärder och program för utveckling av landsbygden. Utskottet konstaterar bl.a. att landsbygdskampanjerna och folkrörelsearbetet har varit en stor framgång i många delar av landet. Utskottet betonar att det pågående arbetet bör fördjupas och intensifieras med inriktning på att utveckla lokala projekt- och

företagsidéer. Centerpartiet anför i reservation att ett särskilt åtgärdsprogram för landsbygden bör läggas fast samt att medel anvisas för detta ändamål.

1988/89:AU13

Propositionen

1988/89:100 bilaga 12 D 1 vari yrkas att riksdagen till Visst regionalpolitiskt stöd för budgetåret 1989/90 anvisar ett förslagsanslag på 1 000 kr.

1988/89:100 bilaga 12 D 2 vari yrkas att riksdagen till Lokaliseringsbidrag m.m. för budgetåret 1989/90 anvisar ett reservationsanslag på 362 000 000 kr.

1988/89:100 bilaga 12 D 3 vari yrkas att riksdagen till Lokaliseringslån för budgetåret 1989/90 anvisar ett reservationsanslag på 100 000 000 kr.

1988/89:100 bilaga 12 D 4 vari yrkas att riksdagen till Regionala utvecklingsinsatser m.m. för budgetåret 1989/90 anvisar ett reservationsanslag på 690 000 000 kr.

1988/89:100 bilaga 12 D 5 vari yrkas

1. att riksdagen medger att statlig kreditgaranti för lån till företag i glesbygder och för lån till kommersiell service får beviljas i en sådan omfattning att det sammanlagda beloppet för utestående garantier som beslutats efter den 1 juli 1985 uppgår till högst 175 000 000 kr..

2. att riksdagen till Täckande av förluster på grund av kreditgarantier till företag i glesbygder m.m. för budgetåret 1989/90 anvisar ett förslagsanslag på 1 000 kr.

1988/89:100 bilaga 12 D 6 vari yrkas att riksdagen till Ersättning för nedsättning av socialavgifter för budgetåret 1989/90 anvisar ett förslagsanslag på 395 000 000 kr.

1988/89:100 bilaga 12 D 7 vari yrkas att riksdagen till Sysselsättningsstöd för budgetåret 1989/90 anvisar ett förslagsanslag på 165 000 000 kr.

1988/89:100 bilaga 12 D 8 vari yrkas att riksdagen till Expertgruppen för forskning om regional utveckling för budgetåret 1989/90 anvisar ett reservationsanslag på 4 414 000 kr.

1988/89:100 bilaga 12 D 9 vari yrkas att riksdagen till Kapitaltillskott till en utvecklingsfond för Västnorden för budgetåret 1989/90 anvisar ett förslagsanslag på 2 400 000 kr.

1988/89:100 bilaga 12 D 10 vari yrkas att riksdagen till Bergslagsdelegationen för budgetåret 1989/90 anvisar ett reservationsanslag på 3 000 000 kr.

1988/89:100 bilaga 12 p. 6 vari yrkas

1. att riksdagen godkänner vad som förordas om regionalpolitiskt stöd till turistverksamhet,

2. att riksdagen godkänner vad som förordas om regionalpolitiskt stöd för ombyggnad av outnyttjade bostadslägenheter i Kiruna.

1988/89:A405 av Britta Bjelle (fp) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag till ändring avseende reglerna angående nedsättning av socialförsäkringsavgiften för jord- och skogsbruk.

1988/89:A409 av Lars Werner m.fl. (vpk) vari yrkas att riksdagen beslutar avslå förslaget i budgetpropositionen 1988/89:100, bil. 12, D 6, om 395 000 000 kr. i ersättning för nedsättning av socialavgifter.

1988/89:A410 av Carl Bildt m.fl. (m) vari yrkas att riksdagen beslutar att bidrag ur de sammanhållna länsanslagen för regionalpolitiska ändamål skall kunna användas för att understödja etablering i glesbygd.

Motiveringen återfinns i motion 1988/89:So423.

1988/89:A414 av Leo Persson m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om ändring av IKS-stödets tillämpning.

1988/89:A416 av Kjell Ericsson (c) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar att sysselsättningsstöd skall kunna utgå fr.o.m. den 1 juli 1989 i stödområde C enligt de regler som gällde t.o.m. budgetåret 1986/87 i enlighet med vad som anförts i motionen,

2. att riksdagen beslutar till Sysselsättningsstöd för budgetåret 1989/90 anvisa ett i förhållande till regeringens förslag med 25 milj. kr. förhöjt förslagsanslag om totalt 190 milj. kr.

1988/89:A417 av Reynoldh Furustrand m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om ett förbättrat glesbydstöd.

1988/89:A420 av Karl-Erik Persson (vpk) vari yrkas att riksdagen till Örebro län för budgetåret 1989/90 anslår 21 milj. kr. utöver vad regeringen föreslagit i länsanslag.

1988/89:A422 av Sonja Rembo m.fl. (m) vari yrkas

2. att riksdagen hos regeringen begär förslag till nedsättning av sociala avgifter i enlighet med vad som i motionen anförts.

3. att riksdagen hos regeringen begär förslag om riskgarantilån i enlighet med vad som i motionen anförts.

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om regionala investmentbolag.

6. att riksdagen avslår regeringens förslag att till D 2. Lokaliseringsbidrag m.m. för budgetåret 1989/90 anvisa ett reservationsanslag av 362 000 000 kr.,

7. att riksdagen avslår regeringens förslag att till D 3. Lokaliseringslån för budgetåret 1989/90 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 000 kr.,

8. att riksdagen till D 4. Regional utveckling för budgetåret 1989/90 anvisar ett reservationsanslag av 740 000 000 kr.,

9. att riksdagen till D 6. Ersättning för nedsättning av socialavgifter för budgetåret 1989/90 anvisar ett förslagsanslag av 575 000 000 kr.,

10. att riksdagen avslår regeringens förslag att till D 7. Sysselsättningsstöd för budgetåret 1989/90 anvisa ett förslagsanslag av 165 000 000 kr.,

11. att riksdagen till ett nytt anslag, Riskgarantilån, för budgetåret 1989/90 1988/89:AU13
anvisar ett reservationsanslag av 120 000 000 kr.

1988/89:A423 av Anna Wohlin-Andersson m.fl. (c, m, fp, mp) vari yrkas att riksdagen begär att regeringen ändrar glesbygdsförordningen så att statligt bidrag kan utgå till transportstöd i skärgården utan den nu gällande begränsningen till ett "inledningsskede".

1988/89:A424 av Ulla Pettersson och Gunhild Bolander (s, c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om möjlighet till regionalpolitiskt stöd till turistanläggningar på Gotland även i fortsättningen oberoende av den statliga förhandlarens insatser.

1988/89:A426 av Ulla Orring m.fl. (fp) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen framförts om höjning av anslaget för uthyrningsstugor till 75 000 kr..

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om länsstyrelsens beslutanderätt vid servicebidrag till glesbygdsbutiker.

1988/89:A429 av Axel Andersson m.fl. (s) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att fördelningen av stödet för regionalpolitiska utvecklingsinsatser förändras till förmån för skogslänen,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att ramen för Gävleborgs läns anslag vad gäller regionala utvecklingsinsatser utvidgas så den motsvarar den ram som gäller för Västernorrland och Jämtland,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att ramen för projektstöd bör vidgas,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att länen själva – inom given totalram – får besluta om hur medlen används.

1988/89:A435 av Olof Johansson m.fl. (c) vari yrkas

8. att riksdagen hos regeringen begär att möjligheterna att differentiera uttaget av socialavgifter efter regioner utreds i enlighet med vad som i motionen anförts.

1988/89:A436 av Kjell Ericsson och Jan Hyttring (båda c) vari yrkas

2. att riksdagen beslutar ta bort arbetsgivaravgifterna i Torsby kommun med undantag för Fryksände församling.

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ökat anslag för regional utveckling i Värmland på 70 milj. kr. för budgetåret 1989/90,

5. att riksdagen beslutar att sysselsättningsstödet skall återinföras i stödområde C.

7. att riksdagen beslutar att ändra bestämmelserna så att stöd till turistinvesteringar kan erhållas i Bergslagskommunerna oaktat att de inte tillhör primärt rekreatiomsområde.

1. att riksdagen hos regeringen begär att Gävleborgs län får dispens från sådana statliga regler som förhindrar länsstyrelserna att själva besluta om användningen av regionalpolitikens länsanslag.

2. att riksdagen beslutar utöka de regionalpolitiska länsanslagen med 170 milj. kr. och i samband därmed uttalar sig för att Gävleborgs län bör tilldelas en betydande del av denna utökning.

1988/89:A439 av Jan Hyttring m.fl. (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om regionalpolitiskt stöd till turistanläggningar inom stödområdena A, B och C.

Motiveringen återfinns i motion 1988/89:Kr512.

1988/89:A443 av Viola Furubjelke (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behov av en ändring i glesbygdsförordningen så att statligt bidrag kan utgå till transportstöd i skärgården utan tidsbegränsning.

1988/89:A445 av Kjell Ericsson och Göran Engström (båda c) vari yrkas att riksdagen begär att regeringen i samråd med glesbygdsdelegationen skall utöka försöket med "Utbildning i glesbygd" till att omfatta ytterligare kommuner.

1988/89:A449 av Ove Karlsson m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om uppföljning och utveckling av "Hela Sverige skall leva"-kampanjens arbete.

1988/89:A450 av Rolf Kenneryd och Ivar Franzén (båda c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om behovet av planer för landsbygdsutveckling på såväl riks- som länsnivå.

1988/89:A452 av Göran Engström och Kjell Ericsson (båda c) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär att glesbygdsdelegationen får i uppdrag att stödja de i motionen beskrivna projekten Lokalkontor och Trelänsmotet.

1988/89:A453 av Inger Schörling m.fl. (mp) vari yrkas

6. att riksdagen ger regeringen i uppdrag att inrätta ett regionalpolitiskt investeringsstöd för kvinnodominerade företag.

7. att riksdagen beslutar att för budgetåret 1989/90 anslå 300 milj. kr. för uppföljning av "Hela Sverige skall leva"-kampanjens idéer och förslag.

1988/89:A454 av Bengt Westerberg m.fl. (fp) vari yrkas

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om systemet med differentierade sociala avgifter.

4. att riksdagen beslutar anslå 860 milj. kr. för regionala utvecklingsinsatser m.m. (anslaget D 4).

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om avskaffande av maximigräns för projektmedel.

6. att riksdagen beslutar att offertstöd inte skall beviljas fr.o.m. den 1 juli 1989.

7. att riksdagen beslutar anslå 292 milj. kr. i lokaliseringsbidrag m.m. (anslaget D 2).

8. att riksdagen hos regeringen begär förslag om ett system med statliga kreditgarantier som ersätter lokaliseringsslån.

1988/89:A455 av Karl-Göran Biörsmark och Lola Björkquist (båda fp) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om höjning av den anslagsdel länsstyrelsen disponerar för regionalpolitiska insatser,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om omfördelning inom C 4-anslaget så att ytterligare 1 milj. kr. tillfaller Östergötland.

1988/89:A456 av Gullan Lindblad och Göthe Knutson (båda m) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att arbetsgivaravgiften bör sänkas med 3 % i stödområde B (Torsby kommun),

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att länsanslagen bör höjas och att de bör kunna användas friare än för närvarande.

1988/89:A457 av Magnus Persson m.fl. (s) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om behovet av en mer markerad regionalpolitisk profil på fördelningen av anslagsmedel för regionala utvecklingsinsatser.

1988/89:A460 av Iris Mårtensson m.fl. (s) vari yrkas

7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om vidgat användningsområde för glesbygdstödet.

1988/89:A462 av Lars Werner m.fl. (vpk) vari yrkas

3. att riksdagen beslutar anslå 1 000 milj. kr. till infrastrukturella satsningar inom stödområdet,

4. att riksdagen beslutar anslå 100 milj. kr. utöver regeringens förslag, regionala utvecklingsinsatser, proposition 100, bilaga 12, D 4, för att finansiera projekt som tagits fram inom kampanjen "Hela Sverige skall leva".

1988/89:A463 av Stina Gustavsson (c) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar tilldela Kronobergs län minst 10 milj. kr. från anslaget D 4. Regionala utvecklingsinsatser m.m.,

2. att riksdagen beslutar tilldela Kronobergs län minst 3 milj. kr. från anslaget D 5. Täckande av förluster på grund av kreditgarantier till företag i glesbygder m.m.

1988/89:A464 av Magnus Persson m.fl. (s) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om förändrade stödvillkor för industrilokaler,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om behovet av fortsatt stöd till turistnäringen i stödområde C,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om behovet av förstärkt regionalpolitisk profil på fördelningen av länsanslagen.

1988/89:A465 av Anna Wohlin-Andersson och Roland Larsson (båda c) vari yrkas 1988/89:AU13

4. att riksdagen beslutar att Östergötlands län tilldelas 5,5 milj. kr. under anslaget D 4 för budgetåret 1989/90.

1988/89:A467 av Jan Hyttring (c) vari yrkas att riksdagen beslutar att inom ramen för anslaget D 4 Regionala utvecklingsinsatser bidrag skall kunna lämnas till utbildning och täckande av inkomstbortfall i samband med utbildning för småskaliga producenter i enlighet med motionen.

Motiveringen återfinns i motion 1988/89:Sk387.

1988/89:A471 av Kersti Johansson och Rune Backlund (båda c) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om ökade anslag till länsstyrelsen i Jönköpings län för regionala utvecklingsinsatser.

1988/89:A473 av Gunnar Björk och Karin Starrin (båda c) vari yrkas

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts om högre regionalpolitiskt stöd till Gävleborg.

1988/89:A477 av Börje Hörnlund m.fl. (c) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om behovet av insatser för landsbygdens utveckling samt att riksdagen hos regeringen begär förslag till ett åtgärdsprogram i enlighet med vad som anförs i motionen,

2. att riksdagen beslutar till Landsbygdsutveckling m.m. (nytt anslag) anvisa 200 000 000 kr. för insatser i syfte att utveckla landsbygden i enlighet med vad som anförs i motionen,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om glesbygdsdelegationens roll för en positiv utveckling av landsbygden.

1988/89:A478 av Anna Horn af Rantzien och Birger Schlaug (båda mp) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om försöksverksamhet med sänkta arbetsgivaravgifter i de i motionen angivna regionerna,

2. att riksdagen beviljar en utökning av anslaget D 6 under tionde huvudtiteln med 600 milj. kr.

1988/89:A484 av Gunhild Bolander (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att låta Gotland bli försöksområde med sänkta arbetsgivaravgifter.

1988/89:A485 av Agne Hansson och Marianne Jönsson (båda c) vari yrkas

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behov av ökat länsanslag för regionala utvecklingsinsatser i Kalmar län.

1988/89:A486 av Inger Schörling m.fl. (mp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om sänkning av arbetsgivaravgifterna i vissa regioner och inom vårdsektorn.

Motiveringen återfinns i motion 1988/89:Sk455.

1988/89:A488 av Charlotte Branting (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om fördubbling av det s.k. länsanslaget till Kronobergs län.

1988/89:A489 av Börje Hörnlund m.fl. (c) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar om en decentraliserad och effektiviserad utformning av det företagsinriktade regionalpolitiska stödet fr.o.m. budgetåret 1989/90 i enlighet med vad som anförts i motionen,

2. att riksdagen beslutar att anvisade medel för regionala utvecklingsinsatser och lokaliseringsbidrag sammanförs till ett anslag i enlighet med vad som anförts i motionen,

3. att riksdagen beslutar att till Regionala utvecklingsinsatser m.m. anvisa ett reservationsanslag om 1 350 000 000 kr. för budgetåret 1988/89 att fördelas och utnyttjas i enlighet med vad som anförts i motionen,

4. att riksdagen med avslag på proposition 1988/89:100 i denna del bemyndigar regeringen att inom en särskild ram om högst 200 000 000 kr. besluta om lokaliseringsärenden överstigande 25 000 000 kr. samt för detta ändamål anvisa 100 000 000 kr. över anslaget D 2. Lokaliseringsbidrag m.m. i enlighet med vad som anförts i motionen,

5. att riksdagen beslutar att till Offertstöd m.m. anvisa 100 000 000 kr. i enlighet med vad som anförts i motionen,

6. att riksdagen beslutar att högsta belopp till avskrivningslån för investeringar och för uthyrningsstugor höjs till 400 000 kr. resp. 100 000 kr. i enlighet med vad som anförts i motionen,

7. att riksdagen beslutar att kravet om äldre arbetskraft slopas för intensifierade kommunala sysselsättningsinsatser (IKS) samt att högsta stödbelopp höjs till 75 000 kr. i enlighet med vad som anförts i motionen,

8. att riksdagen beslutar att lokaliseringsbidrag skall kunna utgå med 50 % för investeringar i industrilokaler i stödområde A och B resp. 40 % i landsbygdsdelar av stödområde C i enlighet med vad som anförts i motionen,

9. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om lokaliseringsslånen och med avslag på proposition 1988/89:100 i denna del anvisar ett förslagsanslag på 1 000 kr.,

10. att riksdagen beslutar med avslag på proposition 1988/89:100 i denna del att kostnaden för Expertgruppen för forskning/regionalutveckling (ERU) skall belasta littera A i proposition 1988/89:100, bil. 12 och ej littera D Regional utveckling samt beslutar anvisa till Utredningar m.m. (littera A 2, bil. 12) 24 506 000 kr. i enlighet med vad som anförts i motionen,

11. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ERU:s verksamhet och inriktning,

12. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om inplacering av kommuner utanför det ordinarie stödområdet i tillfälligt stödområde vid strukturer,

13. att riksdagen beslutar att sysselsättningsstöd skall utgå inom stödområde C i enlighet med vad som anförts i motionen,

14. att riksdagen – med avslag på proposition 1988/89:100 i denna del – beslutar att regionalpolitiskt stöd skall kunna utgå även inom stödområde C i enlighet med vad som anförts i motionen;

15. att riksdagen beslutar att den 10-procentiga nedsättningen av socialförsäkringarna skall gälla hela stödområde A och i kommuner i Norrbotten inplacerade i stödområde B i enlighet med vad som anförs i motionen,

16. att riksdagen beslutar att den reducering av socialförsäkringsavgifter för nytillkommande sysselsättning som utgår i Norrbottens län omfördelas i enlighet med vad som anförs i motionen.

1988/89:A802 av Birgitta Johansson m.fl. (s) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om förvärvsfrekvensens betydelse vid beräkning av de regionalpolitiska medel som tilldelas varje län.

1988/89:A809 av Kersti Johansson m.fl. (c) vari yrkas

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om stöd till kvinnoprojekt i syfte att främja landsbygdens utveckling.

Utskottet

Regionalpolitiskt stöd

Inledning

Regionalpolitiskt stöd till företag lämnas i form av lokaliseringsbidrag, lokaliseringslån, offertstöd, lån till regionala investmentbolag, investeringsbidrag, regionalpolitiskt utvecklingskapital, sysselsättningsstöd och nedsatta socialavgifter. Stöd till företagsinvesteringar kan även lämnas inom ramen för glesbygdssstödet. Denna stödform behandlas i avsnittet om insatser i glesbygd.

Det regionalpolitiska stödet kan lämnas till företag och personer som bedriver industriverksamhet, industriservice, viss partihandel och uppdragsverksamhet, pälsdjursuppfödning och vattenbruk, turistverksamhet, framställning av fasta bränslen, uppförande av lokaler för uthyrning, teknikcentrum m.m. Fr.o.m. den 1 juli 1987 har införts vidgade möjligheter att lämna stöd till företag inom den privata tjänstesektorn samt till affärsverk och uppdragsmyndigheter.

I första hand lämnas stödet till verksamheter inom stödområdena A, B och C, men stöd kan i vissa fall efter regeringsbeslut också komma i fråga utanför stödområdena. I samband med investeringar med ett kapitalbehov på högst 9 milj. kr. kan dessutom investeringsbidrag lämnas av länsstyrelserna i hela landet.

Allmänna villkor som i princip ställs för stödgivning är bl.a. att

- tillfredsställande lönsamhet erhålls
- en varaktig sysselsättning för de anställda uppnås
- minst 40 % av de nya arbetsplatserna förbehålls vardera könet, dock med möjlighet till dispens
- lön och förmåner åtminstone är likvärdiga med dem som utgår enligt kollektivavtal.

Reglerna för stödgivningen framgår av förordningen (1982:677, omtryckt 1985:648) om regionalpolitiskt stöd.

I propositionen föreslås att *regionalpolitiskt stöd till turistverksamhet* fortsättningsvis begränsas till stödområdena A och B.

Enligt nuvarande bestämmelser kan sådant stöd endast lämnas i stödområdena A och B samt, om det finns särskilda skäl, i primära rekreationsområden inom stödområde C. Marknaden för turism bedöms i dag som växande men är inte obegränsad. Om stöd lämnas till turistverksamhet i områden där det även finns goda möjligheter för annan verksamhet, t.ex. industri, kan det enligt propositionen innebära att turistunderlaget för anläggningarna inom fjällområdena minskar så kraftigt att de inte blir lönsamma eller att det inte blir möjligt att där bygga ut turistnäringen. I propositionen framhålls dock att regeringen bör ha möjlighet att lämna stöd till de turistprojekt som den särskilde förhandlare som regeringen tillsatt för att utveckla turistnäringen på Gotland kan komma att föreslå.

I fem motioner tas upp frågan om fortsatt stöd till turistverksamhet inom stödområde C.

I centerpartiets kommittémotion 1988/89:A489 yrkas avslag på förslaget i propositionen att stödet till turistanläggningar skall begränsas till stödområdena A och B. Sådant stöd bör enligt motionärerna beviljas inom utsatta landsbygdsdelar av stödområde C. Det senare kravet framförs även i motion 1988/89:A439 av Jan Hyttring m.fl. (c).

I motion 1988/89:A424 av Ulla Pettersson (s) och Gunhild Bolander (c) betonas turistnäringens stora betydelse för Gotland. Man framhåller att Gotland har en svag arbetsmarknad och att Gotland som turistort knappast konkurrerar med orter inom fjällområdet. Motionärerna anser därför att möjligheten till regionalpolitiskt stöd till turistanläggningar på Gotland bör finnas även i fortsättningen, oberoende av den statlige förhandlarens insatser.

Enligt motion 1988/89:A436 av Kjell Ericsson och Jan Hyttring (båda c) bör bestämmelserna om stöd till turistinvesteringar ändras så att stöd kan erhållas i Bergslagskommunerna oaktat att de inte tillhör primärt rekreationsområde.

Magnus Persson m.fl. (s) påtalar i motion 1988/89:A464 att propositionens förslag att helt slopa stödet till turistverksamhet i stödområde C allvarligt skulle försämra möjligheterna till en fortsatt utbyggnad av turistnäringen i Värmlands län. Förslaget bör därför omprövas, enligt motionärerna.

För egen del anser utskottet att förslaget i propositionen, att fortsättningsvis begränsa det regionalpolitiska stödet till turistverksamhet till enbart stödområdena A och B, är väl i linje med de riktlinjer som utskottet har redovisat tidigare, bl.a. i betänkandena 1987/88:13 och 14. Av framför allt marknadsskäl bör insatserna koncentreras till de delar av landet, t.ex. fjälltrakterna, där det inte finns så goda möjligheter för utveckling av andra näringsgrenar.

Gotland har i viss mån en särställning i detta sammanhang. Utskottet anser därför att propositionens förslag, vad avser möjligheter att lämna stöd åt vissa projekt, är välgrundat. Utskottet förutsätter därvid att förslaget inte innebär någon försämring för Gotland.

Med avstyrkande av motion A424 samt motionerna A464 och A489 i aktuella delar tillstyrker utskottet regeringens förslag att regionalpolitiskt stöd till turistverksamhet fortsättningsvis skall utgå endast inom stödområdena A och B. Utskottet kan inte heller biträda de förslag om vidgade stödmöjligheter som framförs i motionerna A436 och A439. Även dessa motioner avstyrks i här aktuell del.

I propositionen föreslås också att *regionalpolitiskt stöd för ombyggnad av outnyttjade bostadslägenheter i Kiruna* inte längre skall användas.

Stödmöjligheten, som infördes år 1983, har inte utnyttjats. Med hänsyn härtill och till att förutsättningarna numera ändrats tillstyrker utskottet regeringens förslag i denna del.

Utskottet går härfter över till några allmänna frågor om investeringsstödet.

I kommittémotion 1988/89:A422 anför moderata samlingspartiet viss kritik mot *lokaliseringsstödet utformning*. En lång rad stöd och bidrag har vuxit fram, och varken myndigheter eller företag kan få någon klar överblick över stödstrukturen. Riskerna för missbruk och felsatsningar är därför stora.

Med tanke på de många nya kraven på de regionalpolitiska medlen, exempelvis avvägningen mellan hård- och mjukvaruinvesteringar och de kunskapsintensiva tjänsteföretagens behov, finns det enligt motionärerna skäl att den nu sittande regionalpolitiska kommittén gör en översyn av stödets framtida utformning.

Motionärerna framhåller, som alternativ till ett antal av de nuvarande regionalpolitiska stödformerna, att ett system med riskgarantilån bör införas. Dessa bör hanteras på regional nivå i nära samverkan med berörda banker. Förslaget med riskgarantilån bör enligt motionärerna ses som en fungerande helhet tillsammans med sänkta arbetsgivar-/egenavgifter och det samlade länsanslaget. Motionärerna hemställer att riksdagen hos regeringen begär förslag om riskgarantilån i enlighet med det syfte och den konstruktion som redovisas i motionen.

I motion A422 behandlas också frågan om det statliga stödet till regionala investmentbolag. Man pekar på det positiva i att det existerande näringslivet i flera regioner varit villigt att satsa kapital i investmentbolagen. Det är emellertid viktigt att de privata intressenterna inte upplever att de är passiva partner till staten. Därför bör enligt motionärernas mening statens medverkan begränsas tidsmässigt och ej ske i form av ägarandelar utan i form av ränte- och amorteringsfria lån.

Utskottet behandlade föregående år likartade yrkanden i fråga om ett system med riskgarantilån samt formerna för statens medverkan i regionala investmentbolag. Utskottet konstaterade därvid att dessa frågor skall behandlas av den regionalpolitiska kommittén. Denna kommer inom kort att lämna förslag till hur ett framtida företagsstöd bör utformas. I avvaktan härpå bör det anstå med en så djupgående omprövning av företagsstödet som motionärernas förslag innebär, varför de aktuella yrkandena i motion A422 avstyrks.

Folkpartiet anför i motion 1988/89:A454 att stödformerna bör vara i högre

grad generella än för närvarande. I motionen föreslås därför ett *avskaffande av offertstödet* fr.o.m. den 1 juli 1989.

Frågan om offertstödet övervägs för närvarande av den regionalpolitiska kommittén som har att värdera för- och nackdelar av selektiva och generella stödformer. Med hänvisning härtill avstyrks yrkandet i motion A454.

I motion A454 föreslås vidare att lokaliseringslånen ersätts med *statliga kreditgarantier* för lån till företag inom stödområdet. Näringslivets möjligheter till finansiering har enligt motionärerna förbättrats under de senaste åren, och någon subvention i samband med långivningen förekommer inte längre. För att de företag som har otillräckliga säkerheter skall kunna få lån bör i stället statliga garantier införas.

Ett liknande förslag aktualiseras i centerpartiets kommittémotion 1988/89:A489. Enligt motionärerna bör lokaliseringslånen hanteras inom ramen för det ordinarie kreditväsendet och lyftas ur statsbudgeten. Staten bör trygga eventuella förluster för lånen genom kreditgarantier.

Utskottet delar motionärernas uppfattning att företagens möjligheter till finansiering av investeringar på den ordinarie kreditmarknaden har förbättrats de senaste åren. Frågan om lokaliseringslån och olika finansieringsinstituts medverkan i finansieringen av regionalpolitiskt motiverade investeringar övervägs av den regionalpolitiska kommittén. I avvaktan på resultatet av dessa överväganden bör yrkandena i motionerna A454 och A489 om att ersätta lokaliseringslånen med statliga kreditgarantier inte föranleda någon riksdagens åtgärd.

I kommittémotion A489 (c) anføres att *det företagsinriktade stödet* i så stor utsträckning som möjligt bör hanteras på regional nivå för att beslutsprocessen skall kunna bli snabb och effektiv. Det bör även vara mer differentierat, flexibelt och möjligt att anpassa efter de skilda förhållanden som råder i olika delar av landet. Vid sidan av generella åtgärder krävs således enligt motionärerna mer direkta insatser för att stimulera såväl till ny företagsetablering som till utveckling av befintlig företagsamhet i utsatta regioner.

Det är även utskottets uppfattning att stödssystemet bör omfatta såväl generella som selektiva företagsinriktade stödformer. Handläggningen av det regionalpolitiska stödet har successivt decentraliserats till regional nivå. Möjligheterna till och formerna för ytterligare decentralisering provas för närvarande av den regionalpolitiska kommittén. Denna prövning bör inte föregripas. Motion A489 avstyrks i här aktuell del.

I motion A489 föreslås vidare att lokaliseringsbidrag för *investeringar i industrilokaler för uthyrning* bör kunna utgå med 50 % i stödområdena A och B resp. 40 % för landsbygdsdelar i stödområde C. Ytbehovet bör bedömas och fastställas av resp. länsstyrelse. Även i motion 1988/89:A464 av Magnus Persson m.fl. (s) framförs ett allmänt krav på förbättrade möjligheter att uppföra och upprusta kommunala industrilokaler.

Enligt utskottets mening bör huvudprincipen vara att det rörelsedrivande företaget skall stimuleras att uppföra lokalerna för verksamheten. Stöd till här aktuellt ändamål utgår därför enligt nuvarande regler med en procentsats som med 10 procentenheter understiger högsta möjliga stöd för investeringar i resp. stödområde. Stödet utgår numera till alla former av stödberättigade verksamheter. Förslaget till bidragsnivåer i motion A489 skulle innebära att

industrilokaler för uthyrning subventioneras med minst samma belopp som motsvarande lokaler som byggs av ett rörelsedrivande företag. Ett genomförande av förslaget skulle också innebära att stödsystemets överskådlighet försämrats. På grund av det anförda avstyrks motionerna A464 och A489 i här aktuella delar.

Frågan om *tillfälliga stödområden* behandlas också i motion A489. Enligt motionärerna måste regeringens möjligheter att förklara orter/regioner som tillfälliga stödområden utnyttjas på ett mer rättvist och konsekvent sätt än vad regeringen hittills gjort. En akut industrikris eller en kontinuerligt pågående strukturförändring med minskande sysselsättningstillfällen som följd bör likabehandlas av statsmakterna.

Utskottet vill erinra om att den nuvarande stödområdesindelningen utgår från ett antal kriterier beträffande de regionalpolitiska problemens omfattning. Dessa skall också ses i ett regionalt sammanhang där problemens omfattning och utsträckning i tiden måste värderas i relation till andra delar av landet. Den snabba struktumvandlingen inom industrin har inneburit att även orter utanför stödområdena har drabbats av betydande sysselsättningsvårigheter. Regeringen har därvid i ett antal fall, bl.a. vad gäller kommuner i Bergslagen, utnyttjat möjligheten att inrätta tillfälliga stödområden. Enligt utskottets mening har regeringens åtgärder i detta avseende varit väl avvägda. Motionen avstyrks i aktuell del.

Inger Schörling m.fl. (mp) yrkar i motion 1988/89:A453 att ett regionalpolitiskt *investeringssöd till kvinnodominerade företag* inrättas. Nuvarande regionalpolitik är enligt motionärerna i hög grad mansdominerad, och därmed gynnas också mansdominerade näringar. Möjligheterna för kvinnor att utveckla företagsamhet och även i övrigt få kvalificerad och lämplig sysselsättning måste därför förbättras. Stödet bör riktas till företag med minst 60 % kvinnor bland de anställda.

Utskottet delar motionärernas uppfattning att kvinnor bör ges möjligheter att få kvalificerad sysselsättning, t.ex. genom att utveckla företagsamhet. Många aktiviteter med detta syfte har vidtagits de senaste åren, inte minst genom landsbygdskampanjen, men också inom ramen för de ordinarie stödformer som disponeras av utvecklingsfonder, länsstyrelser och arbetsmarknadsmyndigheter. Särbestämmelser av det slag som motionärerna föreslår är emellertid mindre lämpliga. De skulle komma i konflikt med bestämmelsen att minst 40 % av det antal arbetsplatser som tillkommer till följd av stödet skall förbehållas det underrepresenterade könet. Mot denna bakgrund avstyrks motion A453 i denna del.

Sysselsättningsstöd

Sysselsättningsstöd lämnas per kalenderår för ett år i taget under högst sju år. För att få fullt stöd måste företagen öka sysselsättningen och bibehålla den nya sysselsättningsnivån under hela perioden. Sysselsättningsstödet kombineras ofta med annat regionalpolitiskt stöd.

Riksdagen beslöt våren 1987 att avskaffa sysselsättningsstödet i stödområde C från den 1 juli 1987 (prop. 1986/87 bil. 14, AU13, rskr. 268).

I tre motioner framförs krav på ett *återinförande av sysselsättningsstödet i stödområde C*.

I centerpartiets kommittémotion 1988/89:A489 yrkas att sysselsättningsstöd skall kunna utgå i stödområde C. Motivet är enligt motionen att riktlinjerna för detta stöd lades fast så sent som 1985 och att en presumtiv stödmottagare har rätt att ställa krav på långsiktighet beträffande stödvillkoren. Vidare anføres att flertalet berörda kommuner har en negativ befolkningsutveckling och att stödet därför inte får försämrats.

Krav på återinförande av sysselsättningsstödet i stödområde C framförs också i motionerna 1988/89:A416 av Kjell Ericsson (c) och 1988/89:A436 av Kjell Ericsson och Jan Hyttring (båda c).

Den regionalpolitiska kommittén överväger för närvarande frågan om sysselsättningsstödet. Man kommer därvid att studera stödets effektivitet och bedöma om det bör bibehållas och utvecklas. Med hänsyn härtill är det enligt utskottets mening inte lämpligt att nu göra några ändringar i sysselsättningsstödet omfattning och avgränsning. De här aktuella motionerna avstyrks i motsvarande delar.

Nedsättning av socialavgifter

Lagen (1983:1055) om nedsättning av socialavgifter och allmän löneavgift i Norrbottens län trädde i kraft den 1 januari 1984. Syftet är att genom sänkning av personalkostnaderna höja konkurrenskraften i det norrbottniska näringslivet. Företagen bedöms därmed få en starkare ställning på marknaden, vilket i sin tur bör leda till ökad produktion och sysselsättning. Stödberättigade är företag med huvudsaklig verksamhet inom gruvor och tillverkningsindustri, viss partihandel, uppdragsverksamhet samt hotell-, pensionats- och campingverksamhet.

Stödet avser dels en nedsättning av socialavgifter och allmän löneavgift med 10 % i Norrbottens län, dels en fullständig befrielse från avgifterna i Svappavaara samhälle i Kiruna kommun under tio års tid. Vid en nettoökning av sysselsättningen utgår vidare ett särskilt bidrag till avgifterna för verksamhet inom hela länet.

I motion 1988/89:A422 av Sonja Rembo m.fl. (m) framhålls att företag i Norrlands inland har höga kostnader och att ett rimligt sätt att kompensera för kostnadsnackdelarna är att sänka lönekostnaderna. Genom att sänka socialavgifterna får alla företag i regionen lägre kostnader och därmed stärkt konkurrensförmåga. Motionärerna anser att en sådan generell metod har flera fördelar jämfört med selektiva åtgärder. Den kräver ingen särskild byråkrati och innefattar inte politiska beslut beträffande varje företag. Även existerande företag får bättre tillväxtmöjligheter. Enligt motionärerna är erfarenheterna av den generella nedsättningen av socialavgifterna i Norrbottens län positiva. Företagens marginaler och soliditet har ökat. Därigenom har deras förmåga att konkurrera med företag i andra delar av landet förbättrats samtidigt som möjligheterna att erbjuda varaktig sysselsättning har ökat. Även i andra delar av landet med stora regionala problem bör socialavgifterna sänkas. Motionärerna anser därför att uttaget av de sociala avgifterna bör minskas med 10 procentenheter inom stödområde A och med 3 procentenheter inom stödområde B. Denna nedsättning bör gälla samtliga näringsgrenar inkl. de affärsdrivande statliga verken. Däremot bör nedsätt-

ningen inte gälla övriga delar av den offentliga sektorn.

I motion 1988/89:A454 av Bengt Westerberg m.fl. (fp) kritiserar den nuvarande geografiska och branschmässiga begränsningen av stödet. Enligt motionärerna har dessa begränsningar fått åtminstone tre negativa effekter. För det första försämrar konkurrensläget för de kommuner som redan tidigare hade nedsatta avgifter. För det andra innebär begränsningen till vissa branscher att stödet blir mindre effektivt. För det tredje blir systemet mer krångligt och ibland godtyckligt. Motionärerna hemställer därför att den regionalpolitiska kommittén ges i uppdrag att föreslå ändringar i systemet med sänkta arbetsgivaravgifter med den innebörden att all icke-offentlig verksamhet i stödområde A bör komma i åtnjutande av denna avgiftssänkning. Kommittén bör därvid överväga behovet av ändrade nivåer i nedsättningen av arbetsgivaravgifterna.

Enligt motion 1988/89:A435 av Olof Johansson m.fl. (c) skulle en ytterligare differentiering av uttaget av socialavgifter efter regioner och kommuner innebära en betydande lokaliseringsstimulans och därmed främja en utveckling mot regional balans. Man framhåller i detta sammanhang det system med differentierade avgiftsuttag som finns i Norge. Systemet skulle kunna utformas så att ett företag, lokaliserat i en överhettad region, får ett visst tillägg medan företag lokaliserade i en utsatt region får en viss rabatt på den totalsumma avgifter som skall tas ut. Avsikten är att omfördelningen av avgiftsuttaget skall ske på ett sådant sätt att reformen ej belastar statsbudgeten. Enligt motionärernas mening bör riksdagen hos regeringen hemställa om att ett underlag för beslut om differentiering av socialavgifterna över landet tas fram utifrån dessa riktlinjer.

I avvaktan på att en generell regional differentiering av socialavgifterna genomförs i enlighet med förslaget i motion A435 bör följande förändringar göras enligt motion 1988/89:A489 av Börje Hörnlund m.fl. (c). Nedsättningen av socialförsäkringsavgifterna bör utgå från gällande stödområdesgränser och läggas där de bäst behövs. Motionärerna anser därför att den nuvarande sänkningen av socialförsäkringsavgifterna med 10 % i hela Norrbottens län i stället bör omfatta samtliga kommuner inom stödområde A. Sänkningen bör därutöver omfatta de kommuner i Norrbotten som inplacerats i stödområde B. Vidare bör avgiftsreduceringen för tillkommande sysselsättning i Norrbotten utgå med 15 000 kr. Det finns enligt motionärerna ingen anledning att undanta någon kategori av företag från befrielse, utan den bör gälla samtliga privata, kooperativa och statliga företag. Bortfallet av intäkter från socialförsäkringsavgifterna torde med den förordade inriktningen bli avsevärt mindre eftersom företag lokaliserade i kustkommunerna får betydligt mindre sänkningar än tidigare. Någon ökad belastning på statsbudgeten torde därför enligt motionärerna inte uppkomma.

I motion 1988/89:A409 av Lars Werner m.fl. (vpk) yrkas avslag vad gäller ersättningen för nedsättning av socialavgifter. Skatte- och avgiftssystemet bör enligt motionen vara likformigt i hela landet. Man framhåller att effekterna av stödet är diskutabla och att stödbeloppet skulle ge större nytta i en annan form, t.ex. som anslag för infrastrukturell utveckling.

Enligt motion 1988/89:A486 av Inger Schörling m.fl. (mp) bör arbetsgivaravgifterna sänkas med en fjärdedel, ca 10 procentenheter, i Norrland,

Värmland, på Gotland och i de delar av Bergslagen som inte redan har full sysselsättning. Detta regionala stöd syftar delvis till att kompensera för de höjda energiskatter som motionärerna föreslår. En liknande sänkning av arbetsgivaravgifterna inom vården föreslås också av motionärerna. Denna sänkning är främst avsedd att motverka arbetskraftsbristen i denna sektor.

Britta Bjelle (fp) föreslår i motion 1988/89:A405 att nedsättningen av socialförsäkringsavgifterna utvidgas till att också omfatta jord- och skogsbruket.

Två motioner som behandlar åtgärder för Värmlands län tar båda upp frågan om nedsättning av socialavgifterna i Torsby kommun. I motion 1988/89:A436 av Kjell Ericsson och Jan Hyttring (båda c) yrkas att arbetsgivaravgifterna avskaffas i Torsby kommun med undantag av Fryksände församling. Gullan Lindblad och Göthe Knutson (båda m) föreslår i motion 1988/89:A456 att arbetsgivaravgiften sänks med 3 % i stödområde B (Torsby kommun).

I motion 1988/89:A478 av Anna Horn af Rantzien och Birger Schlaug (båda mp) behandlas frågan om sänkta arbetsgivaravgifter för glesbygdens småföretagare. Man föreslår en försöksverksamhet i Västernorrlands, Blekinge och Värmlands län samt Mörbylånga och Borgholms kommuner. Arbetsgivaravgifterna bör i dessa kommuner sättas ned med 50 % under en treårsperiod för fem anställda per företag. Därvid skall nedsättningen göras för de anställda som har de lägsta lönerna. Nedsättning skall inte medges för ensamföretagare.

Även i motion 1988/89:A484 av Gunhild Bolander (c) föreslås en försöksverksamhet med sänkta arbetsgivaravgifter. Gotland utpekas som lämpligt försöksområde med hänsyn till arbetsmarknadsförhållandena. Motionären föreslår att arbetsgivaravgiften för gotländska företag halveras för de fem först anställda. Ett fribelopp motsvarande ett basbelopp bör vidare införas vid beräkningen av arbetsgivaravgiften för egenföretagare.

Utskottet konstaterar att moderata samlingspartiet, folkpartiet, centerpartiet och miljöpartiet i princip är positiva till nedsättning av socialavgifter och allmän löneavgift som regionalpolitiskt medel. Partierna har dock olika uppfattning om stödets geografiska och branschmässiga avgränsning liksom beträffande nedsättningens storlek. De tre förstnämnda partierna är inriktade på att nedsättningen bör gälla hela stödområde A. Centerpartiets huvudyrkande är dock att socialavgifterna bör differentieras efter regiontyp. Miljöpartiet förordar att nedsättningen bör gälla hela Norrland samt stödområdena i övrigt. Nivån på nedsättningen av socialavgifterna bör enligt moderata samlingspartiet och centerpartiet vara 10 procentenheter i stödområde A. Miljöpartiet har ett närliggande förslag, men gör också en koppling till partiets förslag om höjda energiskatter. Folkpartiet binder sig inte för en viss stödnivå utan anser att den regionalpolitiska kommittén bör överväga denna fråga. De fyra nämnda partierna är också i princip inriktade på att kretsen av stödberättigade verksamheter utvidgas. Vänsterpartiet kommunisterna har å andra sidan alltsedan lagens tillkomst varit avvisande till denna typ av generella stimulanser och anser att stödformen bör avvecklas.

Enligt utskottets mening finns det anledning att noga pröva stödformens effektivitet i jämförelse med andra typer av generell och selektivt stöd. Den

regionalpolitiska kommittén har tagit fram ett omfattande underlag avseende stödsystemets effekter på företagets verksamhet och beteckande. Det är nu kommitténs uppgift att lämna förslag om det framtida företagsstödet och därvid bl.a. göra avvägningar mellan selektiva och generella stödsystem. Utredningsarbetet bör således slutföras enligt givna direktiv. Med det anförda avstyrker utskottet de föreliggande yrkanden i motionerna A405, A422, A435, A436, A454, A456, A486 och A489 avseende geografisk och branschmässig nedsättning av socialavgifterna liksom nedsättningens storlek i olika områden. Likaså avstyrker utskottet yrkandena i motionerna A478 och A484 om försöksverksamhet i vissa regioner samt yrkandet i motion A409 i den del detta innefattar att stödformen avskaffas.

Insatser i glesbygd

Glesbygdspolitikerna inriktas på att ta till vara glesbygdens resurser och utvecklingsmöjligheter. Enligt riksdagens regionalpolitiska beslut år 1985 bör insatserna intensifieras med förstärkt inriktning på offensiva och utvecklingsbara åtgärder:

Glesbygdsstöd

Reglerna för de ekonomiska insatser som inom ramen för det reguljära stödsystemet är avsedda att sättas in för detta ändamål är samlade i en särskild förordning (1985:619) om glesbygdsstöd. Glesbygdsstödet är en del av länsanslaget till länsstyrelserna, vilka i samverkan med bl.a. kommuner, lantbruksnämnder och utvecklingsfonder svarar för genomförande av glesbygdspolitikerna. På central nivå har glesbygdsdelegationen en samordnande roll.

Glesbygdsstöd kan lämnas i form av avskrivningslån, kreditgaranti eller bidrag till

- företag
- kommersiell service
- intensifierade kommunala sysselsättningsinsatser
- samhällelig service

Frågor om stöd prövas i allmänhet av länsstyrelsen, som inom resp. län också svarar för den närmare avgränsningen av de områden inom vilka glesbygdsstöd kan utgå. När det gäller kommersiell service i glesbygd har länsstyrelsen att samråda med bl.a. berörd kommun. I principiellt viktiga ärenden skall samråd ske med konsumentverket.

Glesbygdsstöd lämnades under budgetåret 1987/88 med 216 milj. kr. Huvuddelen av stödet användes för att delfinansiera investeringar av drygt 1 800 småföretag. Subventionen per nytt arbetstillfälle uppgick till 93 000 kr. Vidare lämnades investeringsstöd till ca 200 glesbygdsbutiker.

I propositionen framhålls att glesbygdsstödet har visat sig vara ett effektivt och flexibelt system för att stärka sysselsättning och service i glesbygd. I avvaktan på den regionalpolitiska kommitténs överväganden föreslår arbetsmarknadsministern inga ändringar i bestämmelserna för glesbygdsstödet.

Nio motioner tar upp yrkanden som berör glesbygdsstödet utformning och tillämpning.

I motion 1988/89:A410 av Carl Bildt m.fl. (m) yrkas att bidrag ur de sammanhållna länsanslagen för regionalpolitiska ändamål skall kunna användas för att understödja *etablering av läkarpraktik i glesbygd*. Av motiveringen i motion 1988/89:So423 framgår att motionärerna syftar till att förbättra läkarrekryteringen genom att lokaliseringsbidrag skall kunna lämnas till detta ändamål inom de regionalpolitiska stödområdena och andra områden där glesbygdssöd kan utgå.

Utskottet kan i och för sig dela motionärernas uppfattning att olika åtgärder kan behöva vidtas för att förbättra läkarrekryteringen i glesbygd. När det gäller glesbygdsoområden är motionärernas syfte redan tillgodosett genom att länsstyrelserna kan lämna investeringsstöd enligt förordningen om glesbygdssöd. Det finns emellertid inte anledning att vidga stödmöjligheterna för avsett ändamål till att gälla lokaliseringsstöd inom samtliga stödområden. Motion A410 avstyrks därför.

I motion 1988/89:A417 av Reynoldh Furustrand m.fl. (s) föreslås ett förbättrat *stöd till basservice* i glesbygd. Motionärerna pläderar för de små samhällenas och glesbygdens goda levnadsbetingelser. Drivkrafterna i dagens samhälle gör det emellertid svårt att bibehålla och utveckla service i glesbygd. Stat och kommuner måste därför enligt motionärerna i ökad utsträckning gå in och ge särskilda ekonomiska stöd till att bibehålla och utveckla basservicen i glesbygden. Ett glesbygdssöd bör kunna utvecklas och ges till såväl traditionell kommersiell verksamhet, typ affär, som till samhällsservice, typ skola, samt till insatser för en bra infrastruktur som post, tele och tågtrafik etc.

Enligt utskottets mening har glesbygdssödet varit ett flexibelt och effektivt medel för att upprätthålla kommersiell och viss samhällelig service i glesbygden. Stöd enligt förordningen om glesbygdssöd är ett naturligt komplement till olika kommunala insatser inom serviceområdet. Stödet kan även användas till samordnad service i glesbygd. Utskottet kan emellertid inte dela motionärernas uppfattning att glesbygdssödet skall användas till samhällsservice typ skolor. Investeringar i skolor är en ordinarie kommunal uppgift. När det gäller insatser för en bra infrastruktur (motionärerna exemplifierar med post, tele och tågtrafik), vill utskottet erinra om uppdraget till regionalpolitiska kommittén. Denna skall värdera på vilket sätt en effektiv och efter regionalpolitiska mål utformad sektorspolitik skall bedrivas i glesbygden. Med hänvisning till vad som ovan anförts avstyrks motion A417.

Anna Wohlin-Andersson m.fl. (c, m, fp, vpk, mp) yrkar i motion 1988/89:A423 att glesbygdsförordningen ändras så att statligt bidrag kan utgå till *transportstöd i skärgården* utan den nu gällande begränsningen till ett inledningsskede om högst tre år. Ett likartat krav framförs i motion 1988/89:A443 av Viola Furubjelke (s).

Den frågeställning som aktualiseras i motionerna har regelmässigt återkommit varje år sedan 1985 då riksdagen godtog att ett initialstöd får lämnas till vissa godstransporter om särskilda skäl föreligger (AU 1984/85:13). Utskottet uttalade föregående år i samband med behandlingen av ett antal motioner om skärgårdsfrågor att den regionalpolitiska kommittén borde ägna särskild uppmärksamhet åt utvecklingen i skärgårdsområdena. Utskot-

tet utgick därvid från att även driftstödet till skärgårdstransporter skulle behandlas av kommittén. Med hänvisning till dessa uttalanden och till att utredningsarbetet nu är i sitt slutskede anser utskottet att motionerna A423 och A443 inte bör föranleda någon riksdagens åtgärd.

I motion 1988/89:A426 yrkar Ulla Orring m.fl. (fp) att länsstyrelsernas beslutanderätt vad avser *servicebidrag till glesbygdshandbutiker* utvidgas. Man menar att konsumentverket har en vetorätt vid beslut om förlängt driftstöd.

Det är utskottets uppfattning att en noggrann prövning måste göras vid alla former av driftstöd. Detta gäller inte minst i fråga om butiksstöd där en enhetlig bedömning av olika ärenden bör eftersträvas. Nuvarande ordning, där konsumentverket och dess glesbygdsnämnd prövar ärenden om förlängt driftstöd till glesbygdshandbutiker, finner utskottet därför vara lämplig. Motion A426 avstyrks i här aktuell del.

I motion 1988/89:A460 av Iris Mårtensson m.fl. (s) anförs att *glesbygdstöd till marknadsundersökningar m.m.* är angeläget. Motionärerna framhåller särskilt att kvinnor i glesbygden ofta ägnar sig åt företagande som inte kräver så stora materiella investeringar och därför inte är berättigat till glesbygdstöd.

Utskottet vill framhålla att glesbygdsföretag inom de regionalpolitiskt prioriterade områdena har möjlighet att få del av det regionalpolitiska utvecklingskapital som utvecklingsfonderna disponerar. Denna stödform är avsedd för delfinansiering av produktutveckling, marknadsföring och andra s.k. mjuka investeringar. Det ingår också som en naturlig del i utvecklingsfondernas verksamhet att lämna råd och hjälp till småföretag i glesbygd vad avser marknadsföring, utbildning m.m. Utskottet anser således att syftet i motion A460 är tillgodosett i väsentliga delar. Motionen bör i här aktuell del inte föranleda någon riksdagens åtgärd.

I motion 1988/89:A467 av Jan Hyttring (c) föreslås att länsanslaget skall kunna användas för *bidrag till utbildning av småskaliga producenter*. Motionären tänker sig att ett sådant bidrag skall kunna ges för utbildning i t.ex. ekonomi och även kunna täcka inkomstbortfall i samband med utbildningen.

De medel som länsstyrelserna disponerar för regionala utvecklingsinsatser kan redan nu användas för riktade insatser till småföretag i glesbygden. Lämpligt organ som tilldelas sådana medel bör kunna använda dessa på sätt som bäst gynnar näringen, t.ex. för utbildning. Vidare kan noteras att lantbruksnämnderna i norra Sverige disponerar medel för rådgivning och utvecklingsinsatser. Utskottet vill också hänvisa till vad utskottet anfört i det föregående beträffande utvecklingsfondernas roll. Syftet med motion A467 kan således i huvudsak anses vara tillgodosett, och motionen bör lämnas utan åtgärd.

I två motioner yrkas *höjda beloppsgränser för stöd till företag i glesbygd*. I motion 1988/89:A489 av Börje Hörnlund m.fl. (c) yrkas dels att högsta belopp för avskrivningslån till företag höjs till 400 000 kr., dels att motsvarande lån till uthyrningsstugor höjs till 100 000 kr. I motion 1988/89:A426 av Ulla Orring m.fl. (fp) yrkas att högsta belopp för avskrivningslån till uthyrningsstugor höjs till 75 000 kr.

Beloppen för avskrivningslån till företagsinvesteringar resp. uthyrnings-

stugor i glesbygd höjdes genom riksdagens beslut så sent som föregående år (prop. 1987/88:100, AU13). De högsta stödbeloppen, som nu uppgår till 300 000 kr. för företagsinvesteringar och 45 000 kr. för uthyringsstugor, är enligt utskottets mening väl avvägda. Motionerna A426 och A489 avstyrks därför i här aktuella delar.

I motion A489 föreslås vidare att *högsta belopp för stöd till IKS* (intensifierade kommunala sysselsättningsinsatser) höjs till 75 000 kr.

Det nuvarande högsta stödbeloppet har varit oförändrat sedan år 1985 då det höjdes med 30 %. Enligt utskottets mening bör glesbygdssstödet i första hand vara inriktat på att stimulera tillkomsten av permanenta arbetstillfällen. Motion A481 avstyrks i aktuell del.

I motion A489 yrkas också att kravet i förordningen om glesbygdssöd om *äldre arbetslösa företrädesrätt till IKS* slopas. I motion 1988/89:A414 av Leo Persson m.fl. (s) hävdas att begreppet "äldre orsbunden arbetskraft" bör omprövas och ersättas av det mer allmänna begreppet orsbundenhet. Motionärerna anser vidare att arbetsobjekten bör förnyas så att fler kvinnor kan få IKS-arbeten. Det bör enligt motionärerna i första hand åligga kommunen och arbetsförmedlingen att besluta i enskilda ärenden.

Det är utskottets bestämda uppfattning att äldre arbetslösa bör ha företräde till IKS-stödet. Det vore inte lämpligt att vidga stödkriteriet till att mer allmänt gälla orsbundenhet eller att, vilket förordas i motion A489, göra IKS-stödet till ett mer offensivt och långsiktigt instrument i regionalpolitiken. I de fall särskilda sysselsättningsskapande åtgärder behöver vidtas för andra grupper görs insatserna inom ramen för arbetsmarknadspolitiken. Utskottet förutsätter vidare att berörda myndigheter vid valet av arbetsobjekt för IKS-verksamheten, liksom vid val av objekt inom arbetsmarknadspolitikens område, beaktar olika gruppers behov. IKS-verksamheten förutsätter en nära samverkan mellan berörda myndigheter, och utskottet finner inte någon anledning föreslå en ändrad handlägningsordning vad gäller besluten i enskilda ärenden. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna A414 och A489 i motsvarande delar.

Landsbygdsutveckling

Centerpartiet anför i kommittémotion 1988/89:A477 kritiska synpunkter på regeringens politik som man anser har varit koncentrationsinriktad och missgynnat landsbygden. Utarmningen av landsbygden har gått mycket långt, och utflyttningen måste vändas i inflyttning om inte många kulturbygger skall dö ut. Det krävs enligt motionärerna att landsbygds kampanjens intentioner och idéer fullföljs, lämpligen genom en fortsatt folkrörelsesamverkan. Ett åtgärdsprogram för landsbygdens utveckling bör tas fram. Befolkningsmålet skall vara en bibehållen eller ökad befolkning i landets alla delar. Stat och kommun bör ange som mål att även de minsta orterna skall utvecklas. Enligt motionärerna krävs omfattande satsningar för att utveckla landsbygdens infrastruktur, bl.a. genom kraftigt ökade länsanslag, särskilda medel för landsbygdsutveckling, förbättrade vägar, satsningar på småföretag och förbättrad kommunal skatteutjämning. Förslagen, som redovisas i andra motioner, innebär enligt motionärerna att mer än 5 miljarder kronor avsätts

med inriktning på landsbygden och dess centra. Motionärerna framhåller slutligen att glesbygdsdelegationen bör ges i uppdrag att analysera, och i en särskild rapport redovisa, effekterna för landsbygden av statliga verks och myndigheters agerande.

I motion 1988/89:A445 av Kjell Ericsson och Göran Engström (båda c) behandlas glesbygdsdelegationens försöksverksamhet "Utbildning i glesbygd" som har pågått i sju glesbygdskommuner under två år. Motionärerna framhåller att verksamheten har varit framgångsrik och hemställer att försöket med "Utbildning i glesbygd" utökas till att omfatta ytterligare kommuner.

Kampanjen "Hela Sverige skall leva" är temat i motion 1988/89:A449 av Ove Karlsson m.fl. (s). Motionärerna framhåller att kampanjen har blivit en oväntat stor framgång. Man pekar särskilt på det aktiva engagemang som många människor, inte minst kvinnor och ungdomar, har visat. Kampanjen har främjat samverkan, helhetssyn och ett offensivt synsätt. Den har också haft en viktig opinionsbildande betydelse, framför allt i städerna, och därmed nyanserat en tidigare alltför negativ bild av landsbygden. Motionärerna framhåller att det nu är viktigt att utvecklingsarbetet fortsätter och inte dämpas i och med årets kampanjavslutning. Regeringen bör därför under våren ge riktlinjer och förutsättningar för ett fortsatt brett och offensivt arbete. Som exempel på lämpliga insatser nämner motionärerna ett fortsatt stöd till glesbygdsdelegationens och folkrörelsernas arbete liksom direktiv till länsstyrelserna om att avsätta resurser för projektverksamhet. Vidare framhålls att statliga sektorsmyndigheter bör effektivisera samordningen samt att särskilda satsningar bör göras på geografiska områden och nyckelgrupper, exempelvis fackliga organisationer, som ännu inte engagerats i landsbygdsutvecklingen.

Motion 1988/89:A450 av Rolf Kenneryd och Ingvar Franzén (båda c) behandlar landsbygdens utveckling med utgångspunkt från förhållandena i Hallands län. Man pekar därvid på de obalanser som kan finnas även i ett län med befolkningstillväxt. Möjliga åtgärder för en positiv landsbygdsutveckling är enligt motionärerna skattemässiga fördelar, goda kommunikationer, ökade länsanslag, utveckling av turismen och en effektivare kommunal skatteutjämnning. För att utveckla landsbygden kräver motionärerna utarbetade planer för landsbygdsutveckling på såväl central som regional nivå.

I motion 1988/89:A452 av Göran Engström och Kjell Ericsson (båda c) begärs att glesbygdsdelegationen får i uppdrag att stödja vissa projekt: För det första s.k. lokalkontor i mindre orter och på landsbygden som ett uttryck för en medvetet utformad samordning av offentlig service. Motionärerna pekar här bl.a. på förslaget om samordnad länsförvaltning där idén om lokalkontor kan tillämpas. För det andra framhåller motionärerna det s.k. Projekt Trelänsmotet. Detta projekt startades 1985 av fyra Bergslagskommuner och är inriktat på att ta till vara och utveckla lokala tillgångar. Ekonomiska resurser har satsats av berörda kommuner och länsstyrelser samt av glesbygdsdelegationen och Bergslagsdelegationen.

I motion 1988/89:A809 av Kersti Johansson m.fl. (c) yrkas ett ökat stöd till kvinnoprojekt som främjar landsbygdens utveckling. Motionärerna framhåller särskilt projekt inom service och inom områden med ny teknik.

Utskottet vill inledningsvis behandla kraven i motionerna A450 och A477 vad gäller riksomfattande planer och program för landsbygdens utveckling. Utskottet har sedan länge deklarerat sin principiella inställning att förhållandena varierar så kraftigt mellan olika regioner att ett samlat utvecklingsprogram för hela landet inte blir meningsfullt. Förekommande problem bör i stället behandlas i utvecklingsplaneringen i resp. län. Alla län arbetar i dag med utvecklingsfrågor för landsbygden. Länsstyrelserna har fått förstärkta resurser för detta arbete. Insatserna med glesbygdssöd ökade exempelvis med 40 % under budgetåret 1987/88. Arbetet är ett bra exempel på decentraliserade arbetsformer där prioriteringen av områden för glesbygdssöd avgörs på länsnivå. Enligt utskottets mening gäller dock fortfarande att insatserna bör koncentreras till de mest utsatta delarna av landet. Att i detta sammanhang ange befolkningsmål för orter och regioner, vilket förordas i motion A477, finner utskottet mindre verkningsfullt. Befolkningsmål i form av planeringstal för län och kommuner har tidigare prövats i regionalpolitiken, men befanns ha liten betydelse som styrinstrument och övergavs som grund för samhällsplaneringen (AU 1986/87:13).

I flera motioner behandlas också frågan om statliga verks och myndigheters betydelse för service och sysselsättning på landsbygden. I motion A477 krävs bl.a. att glesbygdsdelegationen särskilt analyserar och redovisar effekterna av statlig verksamhet. Utskottet vill peka på att den regionalpolitiska kommittén skall studera sektorspolitikens betydelse för glesbygden vad gäller service, kommunikationer, utbildning m.m. I direktiven betonas vikten av att verksamheter inom olika samhällssektorer inriktas efter de annorlunda förhållanden som råder i glesbygdsområden för att därmed bibehålla och förbättra servicen. Vidare kan nämnas att en kommitté (dir. 1988:11) inom kommunikationsdepartementets område har tillkallats för att bedöma och föreslå preciseringar av statens regionalpolitiska och sociala ansvar på tele- och postområdena. Utskottet vill också, med anledning av yrkandet i motion A452 om s.k. lokalkontor, påpeka att glesbygdsdelegationen av regeringen har tilldelats särskilda medel för att biträda lokala intressenter inför bildandet av lokala service- och utvecklingskontor. Vidare bör nämnas att förslaget om samordnad länsförvaltning nu bereds inom regeringskansliet. Utskottet förutsätter att regeringen i den fortsatta behandlingen av frågan även gör regionalpolitiska överväganden, bl.a. i fråga om lokalkontor eller länsdelskontor.

De i motionerna A445 och A452 aktualiserade projekten får enligt utskottets mening bedömas av berörda organ på central och regional nivå. Länsstyrelserna och glesbygdsdelegationen har fått förstärkta resurser de senaste åren och bör ha goda möjligheter att stödja de projekt som man väljer att prioritera.

Samma bedömning gör utskottet vad avser yrkandet i motion A809 om stöd till kvinnoprojekt som främjar landsbygdens utveckling. Utvecklingsfonderna har ett särskilt ansvar i detta sammanhang. I många län bedriver utvecklingsfonderna projekt med den inriktning som förordas i motionen.

Landsbygdskampanjen "Hela Sverige skall leva" berörs i flera motioner. I motion A449 yrkas att regeringen ger riktlinjer och förutsättningar för ett fortsatt arbete. Utskottet uttryckte förra året sin uppskattning av de

landsbygdskampanjer som har pågått de senaste åren. På förslag av utskottet anvisade riksdagen 2 milj. kr. i extra anslag för kampanjarbetet. Redan nu kan konstateras att kampanjerna och folkrörelsearbetet har varit en stor framgång i många delar av landet. bl.a. genom att en omfattande lokal mobilisering har åstadkommits. Aktiviteterna har, som framhålls av motionärerna, inneburit en viktig psykologisk signal från statsmakternas sida om landsbygdens betydelse och tilltron till dess utvecklingsförmåga. De har i hög grad vänt pessimism och ett ensidigt kravformulerande, riktat mot samhället, till egen aktivitet, lokal självförtroende och en nyväckt företaganda.

Utskottet delar motionärernas uppfattning att det pågående arbetet nu bör fördjupas och intensifieras med inriktning på att utveckla lokala projekt- och företagsidéer. Det är utskottets mening att tillräckliga resurser måste avsättas för detta arbete. De största resurserna finns regionalt, exempelvis i form av länsstyrelsernas anslag för regionala utvecklingsinsatser. Utskottet tar i betänkande 1988/89:A19 ställning till frågan om en förstärkning av anslaget Regionala utvecklingsinsatser m.m. för innevarande budgetår. I proposition 1988/89:125 med förslag om tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1988/89 föreslås att det nämnda anslaget räknas upp med 50 milj. kr.

Med hänvisning till vad utskottet ovan anfört om åtgärder och program för landsbygden avstyrks de här aktuella motionerna A445, A449, A450, A452, A477 och A809 i motsvarande delar.

Anslagsfrågor

Anslagen avseende regional utveckling, som har förts över från tolfte till tionde huvudtiteln, behandlas under littera D. i budgetpropositionen.

I proposition 1984/85:115 om regional utveckling och utjämning anmälde industriministern att stödverksamheten, för att kunna planeras långsiktigt, bör bedrivas med samma inriktning och i samma omfattning under fyraårsperioden 1985/86–1988/89. Förslag med anledning av den regionalpolitiska kommitténs kommande betänkande beräknas inte kunna föreläggas riksdagen förrän tidigast våren 1990. Arbetsmarknadsministern anser att stödverksamheten därför bör bedrivas med i huvudsak samma inriktning och omfattning även under budgetåret 1989/90. Frågan om stödverksamhetens inriktning har utskottet behandlat i det föregående avsnittet om investeringsstödet. I det följande redovisar utskottet sina ställningstaganden till verksamhetens omfattning under nästa budgetår.

Regeringens förslag i proposition 1988/89:125 om ytterligare medel för innevarande budgetår till Lokaliseringsbidrag m.m. och till Regionala utvecklingsinsatser m.m. jämte motioner i dessa frågor behandlas av utskottet i betänkande 1988/89:AU19.

D1. Visst regionalpolitiskt stöd

1987/88 Utgift	26 462 427
1988/89 Anslag	1 000 000
1989/90 Förslag	1 000

Över anslaget anvisas fr.o.m. budgetåret 1985/86 medel endast för vissa former av regionalpolitiskt stöd som beslutats före detta budgetår. Utbetalningarna under budgetåret 1987/88 avsåg huvudsakligen lokaliseringsbidrag.

1988/89:AU13

Regeringens förslag till medelsanvisning tillstyrks.

D 2. Lokaliseringsbidrag m.m.

1987/88	Utgift	366 223 904	Reservation 1 035 180 851 ¹
1988/89	Anslag	397 000 000 ²	-----
1989/90	Förslag	362 000 000	

¹ De medel som vid budgetårsskiftet inte var ianspråktaga genom beslut uppgick till 64,8 milj. kr., inräknat de 460 milj. kr. som anvisats på tilläggsbudgetar till statsbudgeten för budgetåret 1987/88.

² Varav 35 milj. kr. på tilläggsbudget I.

Anslaget skall främst användas för att finansiera lokaliseringsbidrag som beviljats av regeringen eller SIND. Dessutom bekostas offertstöd, lån till privata regionala investmentbolag m.m.

Regeringen föreslår under punkt D 2 (s. 149–151) att riksdagen till Lokaliseringsbidrag m.m. för budgetåret 1989/90 skall anvisa ett reservationsanslag om 362 000 000 kr. Härav beräknas för offertstöd ett belopp om högst 70 milj. kr.

I moderata samlingspartiets kommittémotion 1988/89:A422 föreslås, som tidigare redovisats, att bl.a. lokaliseringsbidragen skall avskaffas och ersättas med en ny stödform, s.k. riskgarantilån. I enlighet härmed yrkas avslag på regeringens anslagsframställning under punkt D 2 samt föreslås att riksdagen anvisar 120 milj. kr. under ett nytt reservationsanslag, benämnt Riskgarantilån.

I folkpartiets partimotion 1988/89:A454 föreslås att anslaget skall bestämmas till 292 milj. kr. Motionärerna har därvid avräknat de 70 milj. kr. som regeringen tagit upp för offertstödet.

I centerpartiets kommittémotion 1988/89:A489 föreslås att 162 milj. kr. av de medel som i propositionen föreslås anvisade över anslaget D 2 förs över till anslaget D 4. Regionala utvecklingsinsatser m.m. För lokaliseringsbidrag under punkt D 2 föreslås att 200 milj. kr. anvisas, varav 100 milj. kr. för offertstöd. Regeringen bör vidare enligt motion A489 bemyndigas att inom en ram om högst 200 milj. kr. besluta om lokaliseringsärenden överstigande 25 milj. kr. Ärenden understigande denna beloppsgräns bör enligt motionärerna avgöras av länsstyrelsen.

Utskottet har i det föregående avvisat såväl moderata samlingspartiets förslag beträffande riskgarantilånen som folkpartiets förslag att slopa offertstödet. Med hänvisning härtill avstyrks även de båda partiernas följdförslag beträffande medelsanvisningen.

Utskottet uppfattar yrkandena i motion A489 beträffande lokaliseringsbidragets disponering som i huvudsak tekniska lösningar med syfte att öka decentraliseringen i beslutsfattandet. Motionärernas uppfattning är att länsstyrelserna bör hantera ärenden om lokaliseringsbidrag m.m. där

kostnaden inte överstiger 25 milj. kr. Utskottet vill därför peka på den successiva decentralisering som har skett av beslutsfattandet. Under budgetåret 1987/88 fattades närmare 80 % av alla stödbeslut av länsstyrelserna och de regionala utvecklingsfonderna. På förslag av regeringen beslutade riksdagen våren 1988 att höja beloppsgränsen för länsstyrelsebeslut till 12 milj. kr. (1988/89:AU13). Andelen stödbeslut som fattas på regional nivå kan således förväntas öka under innevarande budgetår. Därutöver bör beaktas att den regionalpolitiska kommittén överväger möjligheterna till och formerna för en ytterligare decentralisering.

1988/89:AU13

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet de här aktuella yrkandena beträffande anslagsdisponeringen. Utskottet avstyrker också den minskning av anslaget till Lokaliseringsbidrag m.m. som förordas i motion A489.

Propositionens beräkning av medelsbehovet godtas. Anslaget till Lokaliseringsbidrag m.m. bör således föras upp med det belopp regeringen har begärt.

D 3. Lokaliseringslån

1987/88	Utgift	160 395 619	Reservation 630 117 291 ¹
1988/89	Anslag	200 000 000	
1989/90	Förslag	100 000 000	

¹ De medel som vid budgetårsskiftet inte var ianspråktaga genom beslut uppgick till 212,1 milj. kr.

Över anslaget anvisas medel för lokaliseringslån som beviljas av regeringen, SIND och länsstyrelserna.

Regeringen föreslår under punkt D 3 (s. 151–152) att riksdagen skall till Lokaliseringslån för budgetåret 1989/90 anvisa ett reservationsanslag om 100 000 000 kr.

Moderata samlingspartiet yrkar i motion 1988/89:A422 att regeringens anslagsframställning skall avslås. Centerpartiet föreslår i motion 1988/89:A489 att förevarande reservationsanslag skall ersättas av ett förslagsanslag om 1 000 kr. med uppgift att täcka eventuella förluster genom det kreditgarantisystem som enligt centerpartiet bör ersätta lokaliseringslånen.

I den föregående framställningen har utskottet avstyrkt de yrkanden som framställts i motionerna A422 och A489 om att avskaffa lokaliseringslånen som stödform. Som en följd härav avstyrker utskottet även de anslutande motionsyrkandena om anslagsgivningen. Regeringens förslag till medelsanvisning tillstyrks.

D 4. Regionala utvecklingsinsatser m.m.

1987/88	Utgift	594 518 000	Reservation 746 579 000 ¹
1988/89	Anslag	690 000 000	
1989/90	Förslag	690 000 000	

¹ De medel som vid budgetårsskiftet inte var ianspråktaga genom beslut uppgick till ca 57 milj. kr. att jämföras med ca 45 milj. kr. året innan.

Från anslaget betalas utgifterna för av länsstyrelserna beslutade lokaliserings- och investeringsbidrag, för företagsutveckling, för glesbygdssöd i form av stöd till företag, kommersiell service, intensifierade kommunala sysselsättningsinsatser (IKS) och samhällelig service samt för regional projektverksamhet. Från anslaget betalas vidare utgifterna för teknik- och kunskapsspridning i regionalpolitiskt prioriterade regioner samt konsult- och utredningsinsatser.

Under budgetåret 1987/88 fattade länsstyrelserna beslut om sammanlagt 652 milj. kr. med följande fördelning mellan ändamålen:

– lokaliseringsbidrag och investeringsbidrag	252
– företagsutveckling	56
– glesbygdssöd	216
– regional projektverksamhet	128

För nästa budgetår beräknar arbetsmarknadsministern det sammanlagda medelsbehovet till 690 milj. kr. med i stort samma inriktning som under innevarande budgetår. Ett särskilt belopp om 7 milj. kr. till utvecklingsfonderna i stödområdeslänen bör dock i fortsättningen anvisas från det under tolfte huvudtiteln upptagna anslaget B 8. Småföretagsutveckling.

I fem motioner föreslås att anslaget räknas upp. I kommittémotion 1988/89:A422 föreslår moderata samlingspartiet att anslaget ökas med 50 milj. kr. i jämförelse med regeringens förslag. Folkpartiet föreslår i motion 1988/89:A454 att anslaget räknas upp med 170 milj. kr. Samma yrkande återfinns i motion 1988/89:A437 av Hans Lindblad (fp) som därtill yrkar att Gävleborgs län bör tilldelas en betydande del av denna utökning. Centerpartiet begär i motion 1988/89:A489 att anslaget räknas upp med 660 milj. kr. varav 250 milj. kr. avser det egentliga länsanslaget och 410 milj. kr. avser medel för lokaliseringsbidrag enligt yrkandet att anslagen D 2 och D 4 bör sammanföras till ett anslag. Enligt vänsterpartiet kommunisternas motion 1988/89:A462 bör anslaget till regionala utvecklingsinsatser ökas med 100 milj. kr. för att finansiera projekt som tagits fram inom kampanjen "Hela Sverige skall leva".

Vid avvägningen av regeringens och de redovisade motionernas olika förslag i anslagsfrågan har utskottet funnit att regeringens förslag är otillräckligt. Utskottet föreslår därför en förstärkning och har stannat för en uppräkningsmedel på 110 milj. kr. Utskottet har därvid tagit hänsyn till behovet att följa upp landsbygdskampanjen med konkreta genomförandeåtgärder. Utskottet har också beaktat behovet av ökat medelsutrymme för lokaliserings- och glesbygdssöd. Utskottet föreslår således med anledning av propositionen och motionerna att riksdagen för nästa budgetår anvisar ett anslag på 800 milj. kr.

I tre socialdemokratiska motioner tas upp frågan om en *förstärkt regionalpolitisk profil vid fördelningen av länsanslagen*. I motion 1988/89:A429 av Axel Andersson m.fl. anges att fördelningen av anslaget bör förändras till förmån för skogslänen. Krav med samma innebörd framförs i motionerna 1988/89:A457 och A464 av Magnus Persson m.fl.

Enligt utskottets mening innebär den nuvarande fördelningen av länsanslaget en stark prioritering av skogslänen som innevarande budgetår fått 80

% av de medel som tilldelas länen. I flertalet län utanför stödområdet uppgår länsanslaget till mellan 3 och 6 milj. kr. Medlen används för projekt, glesbygdssöd och investeringsbidrag och är de enda regionalpolitiska medlen av ekonomisk art i länen utanför stödområdet. Det är utskottets uppfattning att en politik för regional utveckling bör bedrivas i alla län. Även i de syd- och mellansvenska länen finns uttalade behov av att ha resurser för initiativverksamhet, sektorspåverkan och direkta insatser i exempelvis glesbygdssområdena och skärgården. Ökade satsningar på skogslänen bör således inte ske genom minskade anslag till övriga län. Med det sagda avstyrker utskottet motionerna i här aktuella delar.

I folkpartiets partimotion 1988/89:A454 föreslås att *maximigränsen för projektmedlen* avskaffas för att den regionala nivån därmed skall få ökad frihet att göra egna bedömningar och prioriteringar. Liknande förslag om friare dispositionsrätt för länsstyrelserna framförs i motionerna 1988/89:A429 av Axel Andersson m.fl. (s), 1988/89:A437 av Hans Lindblad (fp) och 1988/89:A456 av Gullan Lindblad och Göthe Knutson (båda m).

Maximiramen för projektmedlen har sin grund i behovet att garantera erforderligt utrymme för insatserna i form av lokaliseringsstöd och glesbygdssöd. Ramen för projektmedel har ökats väsentligt under senare år, från 60 milj. kr. budgetåret 1984/85 till 143 milj. kr. under innevarande budgetår. I avvaktan på den regionalpolitiska kommitténs överväganden i fråga om projektmedlens användning är utskottet inte berett tillstyrka att gränsen för projektmedlen avskaffas. Härav följer att utskottet avstyrker motionerna i aktuella delar.

I motion 1988/89:A802 av Birgitta Johansson m.fl. (s) berörs *kriterierna vid fördelning av regionalpolitiska medel*. Motionärerna anser, mot bakgrund av förhållandena i Skaraborgs län, att en ökad hänsyn bör tas till variationerna i förvärvsfrekvensen vid anslagsfördelningen.

En ökad tonvikt på förvärvsfrekvenserna vid medelsfördelningen torde främst gynna befolkningsrika län med en förvärvsfrekvens som totalt sett ligger under riksgenomsnittet. Vid fördelningen av de regionalpolitiska medlen måste man därför ta hänsyn även till en rad andra faktorer. Hithörande frågor torde för övrigt få prövas från de nya utgångspunkter som den regionalpolitiska kommitténs slutsatser ger anledning till. I avvaktan på kommitténs nära förestående redovisning av sitt uppdrag anser utskottet att det inte är aktuellt med initiativ av det slag som begärs i motion A802. Motionen avstyrks med hänvisning härtill i denna del.

I ett antal motioner finns förslag om *förstärkta länsanslag i olika län*. De olika motionerna redovisas nedan.

420 Karl-Erik Persson (vpk)	+ 21 milj. kr. till Örebro län
429 Axel Andersson m.fl. (s)	ökat länsanslag till Gävleborgs län
436 Kjell Ericsson och Jan Hyttring (båda c)	+ 20 milj. kr. till Värmlands län
455 Karl-Göran Biörsmark och Lola Björkquist (båda fp)	Ökat länsanslag samt ytterligare 1 milj. kr. till Östergötlands län genom omfördelning inom anslaget
456 Gullan Lindblad och Göthe Knutson (båda m)	Ökat länsanslag till Värmlands län

463 Stina Gustavsson (c)	+ 5 milj. kr. till Kronobergs län	1988/89:AU13
465 Anna Wohlin-Andersson och Roland Larsson (båda c)	+ 1 milj. kr. till Östergötlands län	
471 Kersti Johansson och Rune Backlund (båda c)	Ökat länsanslag till Jönköpings län	
473 Gunnar Björk och Karin Starrin (båda c)	Ökat länsanslag till Gävleborgs län	
485 Agne Hansson och Marianne Jönsson (båda c)	Ökat länsanslag till Kalmar län	
488 Charlotte Branting (fp)	+ 5 milj. kr. till Kronobergs län	

Utskottet anser att det som hittills bör ankomma på regeringen att fördela medlen med hänsyn till problemens svårighetsgrad i de olika länen. På grund härav avstyrks motionerna i motsvarande delar.

D 5. Täckande av förluster på grund av kreditgarantier till företag i glesbygder m.m.

1987/88	Utgift	12 872 055
1988/89	Anslag	1 000
1989/90	Förslag	1 000

Anslaget används för att täcka utgifterna för att infria statliga garantier för lån till företag i glesbygder och för lån till kommersiell service enligt förordningen (1985:619) om glesbygdssöd samt vissa äldre, numera upphävda förordningar.

Budgetåret 1984/85 ändrades detta anslag så att riksdagen som hittills givit årliga beslutsramar för kreditgarantier till företag i glesbygder m.m. därefter beslutar om en flerårig engagemangsram som successivt skall byggas upp till 290 milj. kr. För tiden fram t.o.m. budgetåret 1988/89 är engagemangsramen fastställd till 155 milj. kr. Systemet innebär att länsstyrelsernas utrymme för ny kreditgivning skapas dels genom amorteringar av lån med statliga kreditgarantier som beslutats efter den 1 juli 1985, dels genom den successiva uppbyggnaden av engagemangsramen.

Regeringen föreslår i propositionen att engagemangsramen för tiden fram t.o.m. budgetåret 1989/90 utökas till 175 milj. kr. och att anslaget på nytt förs upp med ett oförändrat belopp, 1 000 kr.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

I motion 1988/89:A463 av Stina Gustavsson (c) yrkas ett *ökat anslag till Kronobergs län för kreditgarantier till företag i glesbygden*. Anslaget till länet för detta ändamål bör enligt motionen räknas upp med minst 3 milj. kr.

Fördelning på län av ramen till kreditgarantier för lån till företag i glesbygder m.m. följer samma principer som fördelningen på län av medlen för regionala utvecklingsinsatser. Detta innebär att regeringen fördelar medlen efter problemens svårighetsgrad i länen. Av ramen för statlig kreditgaranti fördelades således under innevarande budgetår 86 % till skogslänen. Motion A463 avstyrks i aktuell del.

1987/88	Utgift	376 000 000
1988/89	Anslag	350 000 000
1989/90	Förslag	394 000 000

Anslaget används för att täcka avgiftsbortfallet till följd av nedsättningen i Norrbottens län av socialavgifter och den allmänna löneavgiften. Utgifter för det särskilda bidraget till arbetsgivaravgifter vid en sysselsättningsökning belastar däremot anslaget D 7. Sysselsättningsstöd.

Regeringen föreslår under punkt D 6 (s. 155) att riksdagen till Ersättning för nedsättning av socialavgifter för budgetåret 1989/90 anvisar ett förslagsanslag av 395 000 000 kr.

Moderata samlingspartiet föreslår i motion 1988/89:A422 ett anslag av 575 milj. kr. I motion 1988/89:A478 av Anna Horn af Rantzien och Birger Schlaug (båda mp) föreslås ett med 600 milj. kr. utökat anslag för viss försöksverksamhet. Vänsterpartiet kommunisterna yrkar i motion 1988/89:A409 att regeringens anslagsframställning på denna punkt skall avslås.

Yrkandena i motionerna A422 och A478, om anslag med högre belopp än vad regeringen föreslagit, ansluter till motionärernas förslag om vidgad geografisk och branschmässig användning av avgiftsnedsättningen. Frågan har behandlats i ett tidigare avsnitt, och utskottet har därvid avstyrkt motionärernas förslag i dessa avseenden. Utskottet har i samma avsnitt också behandlat och avstyrkt avlagsyrkandet i motion A409. Med hänvisning till de redovisade ställningstagandena tillstyrker utskottet att medel anvisas med det belopp som regeringen har föreslagit. Motionsyrkandena om högre anslagsbelopp resp. avslag på anslaget avstyrks.

D 7. Sysselsättningsstöd

1987/88	Utgift	224 046 471
1988/89	Anslag	159 000 000
1989/90	Förslag	165 000 000

Anslaget används för att täcka dels utgifterna för sysselsättningsstöd enligt förordningen om regionalpolitiskt stöd, dels för det särskilda bidrag till arbetsgivaravgifter som utgår vid sysselsättningsökning i Norrbotten enligt lagen om nedsättning av socialavgifter och allmän löneavgift i Norrbottens län.

Regeringen föreslår under punkt D 7 (s. 156) att riksdagen till Sysselsättningsstöd för budgetåret 1989/90 anvisar ett förslagsanslag om 165 000 000 kr.

Moderata samlingspartiet framför i motion 1988/89:A422 kravet att sysselsättningsstödet skall upphöra och yrkar i enlighet härmed att anslagsframställningen på denna punkt skall avslås. I motion 1988/89:A416 av Kjell Ericsson m.fl. (c) yrkas att sysselsättningsstödet återinförs i stödområde C och att anslaget räknas upp med 25 milj. kr. i förhållande till regeringens förslag.

Eftersom sysselsättningsstödet enligt utskottets mening bör vara kvar som stödform avstyrks avslagsyrkandet i motion A422.

Utskottet har i det föregående avstyrkt motionerna om återinförande av sysselsättningsstöd i stödområde C. Det aktuella följdförslaget i motion A416 om höjning av anslaget till Sysselsättningsstöd bör därför inte föranleda någon riksdagens åtgärd. Utskottet tillstyrker regeringens framställning om anslag för det aktuella ändamålet.

D8. Expertgruppen för forskning om regional utveckling

1987/88	Utgift	4 306 000	Reservation 566 000
1988/89	Anslag	4 300 000	
1989/90	Förslag	4 414 000	

Regeringen föreslår under punkt D 8 (s. 156–157) att riksdagen skall anvisa ett reservationsanslag om 4 414 000 kr. till Expertgruppen för forskning om regional utveckling (ERU) för budgetåret 1989/90.

I centerpartiets kommittémotion 1988/89:A489 föreslås att anslaget till ERU minskas med 2 milj. kr. och att detta anslag i fortsättningen skall ingå i anslaget för Utredningar m.m. på arbetsmarknadsdepartementets huvudtitel. ERU:s verksamhet och forskningsinriktning bör också breddas och få en inriktning som syftar till att utveckla de delar av landet som enligt motionärernas uppfattning har drabbats hårdast av den förda koncentrationspolitiken.

Enligt utskottets mening är det angeläget med en kontinuerlig forskning på det regionalpolitiska området. Motiven för en särskild forskningsorganisation med anknytning till regeringskansliet redovisades i proposition 1984/85:115 om regional utveckling och utjämning. Utskottet hade i sitt ställningstagande till propositionen ingen erinran mot förslagen om den regionalpolitiska forskningen (AU 1984/85:13). De senaste årens utveckling har på intet sätt minskat behoven av en kontinuerlig forskning på det regionalpolitiska området. ERU har i detta sammanhang en viktig roll genom att initiera forskning vid universitet och högskolor samt att medverka till spridning av forskningsresultat till olika användargrupper. En annan viktig funktion för ERU är att samverka med utredningar av olika slag. Inriktningen av ERU:s forskningsprogram omprövas kontinuerligt i takt med att samhällsutvecklingen ställer nya krav. Utan att närmare ta ställning till inriktningen av den regionalpolitiska forskningen vill utskottet framhålla den stora bredd som ERU:s forskningsverksamhet har. Det regionalpolitiska utvecklingsarbetet måste bygga på ett kvalificerat kunskapsunderlag beträffande utvecklingen i alla typer av regioner och orter. Resurser för en regional forskning måste således avsättas i rimlig omfattning. Valet av anslagstitel är därvid närmast en praktisk fråga. Med avstyrkan av motion A489 i denna del tillstyrker utskottet regeringens begäran om anslag till ERU.

D 9. Kapitaltillskott till en utvecklingsfond för Västnorden

1988/89:AU13

1987/88	Utgift	8 056 000
1988/89	Anslag	2 000 000
1989/90	Förslag	2 400 000

Målet för Västnordensamarbetet, vilket inleddes år 1980, är att nå fram till en mer tillfredsställande regional balans i Norden samt att knyta Västnorden närmare det övriga Norden. Vid nordiska ministerrådets möte i augusti 1986 undertecknades avtal och stadgar för en nordisk utvecklingsfond för Västnorden. Fonden skall främja utvecklingen av ett allsidigt och konkurrenskraftigt näringsliv i Västnorden. Fondens grundkapital skall uppgå till ett belopp som motsvarar 14,1 miljoner US dollar, varav Sverige skall svara för 5,4 miljoner US dollar. Inbetalningen till fonden skall ske under perioden 1987–1995.

Regeringen föreslår under punkt D 9 (s. 157) att riksdagen till Kapitaltillskott till en utvecklingsfond för Västnorden för budgetåret 1989/90 anvisar ett förslagsanslag av 2 400 000 kr.

Utskottet tillstyrker regeringens framställning om anslag för det aktuella ändamålet.

D 10. Bergslagsdelegationen

Nytt anslag

1989/90	Förslag	3 000 000
---------	---------	-----------

Arbetsmarknadsministern anmäler i propositionen att hon avser att senare föreslå regeringen att Bergslagsdelegationens verksamhet förlängs t.o.m. den 30 juni 1990. För att täcka förvaltningskostnader m.m. föreslår regeringen under punkt D 10 (s. 158) att ett nytt reservationsanslag förs upp med 3 000 000 kr.

Utskottet tillstyrker att det nya anslaget förs upp på statsbudgeten med begärt belopp.

Nya anslag för landsbygdsutveckling m.m.

I centerpartiets kommittémotion 1988/89:A477 föreslås att 200 milj. kr. anslås på ett *nytt anslag för Landsbygdsutveckling m.m.* Anslaget bör enligt motionen användas för sådana projekt till landsbygdens utveckling som inte kan få stöd inom ramen för det ordinarie stödprogrammet. Ett liknande förslag förs fram i miljöpartiets motion 1988/89:A453 där man yrkar ett anslag på 300 milj. kr. för uppföljning av idéer och förslag som aktualiserats i samband med kampanjen "Hela Sverige skall leva".

Utskottet har i det föregående avstyrkt föreliggande motionsförslag om särskilda åtgärder för landsbygdsutveckling. Med hänvisning härtill avstyrks de här aktuella motionsyrkandena om nya anslag för landsbygdsutveckling.

Vänsterpartiet kommunisterna yrkar i motion 1988/89:A462 att 1 000 milj. kr. anslås till ett *nytt anslag för infrastrukturella satsningar inom stödområdet*.

Enligt utsköttets mening bör de omfattande insatser som gjorts och planeras för en uppbyggnad av infrastrukturen i de utsatta regionerna liksom hittills anvisas via de ordinarie anslagen under resp. huvudtitel. Med hänvisning härtill avstyrks motion A462 i denna del.

Hemställen

Utskottet hemställer

Regionalpolitiskt stöd

1. beträffande *regionalpolitiskt stöd till turistverksamhet*
att riksdagen med bifall till propositionen i motsvarande del avslår motionerna 1988/89:A424, 1988/89:A436 yrkande 7, 1988/89:A439, 1988/89:A464 yrkande 2 och 1988/89:A489 yrkande 14,

2. beträffande *regionalpolitiskt stöd för ombyggnad av outnyttjade bostadslägenheter i Kiruna*
att riksdagen godkänner vad som förordas i propositionen i motsvarande del,

3. beträffande *lokaliseringssstöds utformning*
att riksdagen avslår motion 1988/89:A422 yrkandena 3 och 4,

4. beträffande *avskaffande av offeristödet*
att riksdagen avslår motion 1988/89:A454 yrkande 6,

5. beträffande *statliga kreditgarantier*
att riksdagen avslår motionerna 1988/89:A454 yrkande 8 och 1988/89:A489 yrkande 9 i motsvarande del,

6. beträffande *det företagsinriktade stödet*
att riksdagen avslår motion 1988/89:A489 yrkande 1,

7. beträffande *investeringar i industrilokaler för uthyrning*
att riksdagen avslår motionerna 1988/89:A464 yrkande 1 och 1988/89:A489 yrkande 8,

8. beträffande *tillfälliga stödområden*
att riksdagen avslår motion 1988/89:A489 yrkande 12,

9. beträffande *investeringsstöd till kvinnodominerade företag*
att riksdagen avslår motion 1988/89:A453 yrkande 6,

10. beträffande *återinförande av sysselsättningsstödet i stödområde C*
att riksdagen avslår motionerna 1988/89:A416 yrkande 1, 1988/89:A436 yrkande 5 och 1988/89:A489 yrkande 13,

11. beträffande *stödförmen nedsättning av socialavgifter*
att riksdagen avslår motionerna 1988/89:A405, 1988/89:A409 i motsvarande del, 1988/89:A422 yrkande 2, 1988/89:A435 yrkande 8, 1988/89:A436 yrkande 2, 1988/89:A454 yrkande 3, 1988/89:A456 yrkande 1, 1988/89:A478 yrkande 1, 1988/89:A484, 1988/89:A486 samt 1988/89:A489 yrkandena 15 och 16,

Insatser i glesbygd

12. beträffande *etablering av läkarpraktik i glesbygd*
att riksdagen avslår motion 1988/89:A410,

13. beträffande *stöd till basservice*
att riksdagen avslår motion 1988/89:A417,

14. beträffande *transportstöd i skärgården*
att riksdagen avslår motionerna 1988/89:A423 och 1988/89:A443.
15. beträffande *servicebidrag till glesbygdsbutiker*
att riksdagen avslår motion 1988/89:A426 yrkande 2.
16. beträffande *glesbygdsstöd till marknadsundersökningar m.m.*
att riksdagen avslår motion 1988/89:A460 yrkande 7.
17. beträffande *bidrag till utbildning av småskaliga producenter*
att riksdagen avslår motion 1988/89:A467.
18. beträffande *höjda beloppsgränser för stöd till företag i glesbygd*
att riksdagen avslår motionerna 1988/89:A426 yrkande 1 och 1988/89:A489 yrkande 6.
19. beträffande *högsta belopp för stöd till IKS*
att riksdagen avslår motion 1988/89:A489 yrkande 7 i motsvarande del.
20. beträffande *äldre arbetslösas företrädesrätt till IKS*
att riksdagen avslår motionerna 1988/89:A414 och 1988/89:A489 yrkande 7 i motsvarande del.
21. beträffande *landsbygdsutveckling*
att riksdagen avslår motionerna 1988/89:A445, 1988/89:449, 1988/89:A450, 1988/89:A452, 1988/89:A477 yrkandena 1 och 3 samt 1988/89:A809 yrkande 6.

Anslag till regional utveckling budgetåret 1989/90

22. beträffande medelsanvisning till *Visst regionalpolitiskt stöd*
att riksdagen med bifall till propositionen i motsvarande del till Visst regionalpolitiskt stöd för budgetåret 1989/90 anvisar ett förslagsanslag på 1 000 kr..
23. beträffande medelsanvisning till *Lokaliseringsbidrag m.m.*
att riksdagen med bifall till propositionen i motsvarande del samt med avslag på motionerna 1988/89:A422 yrkandena 6 och 11, 1988/89:A454 yrkande 7 och 1988/89:A489 yrkandena 2, 4 och 5 till Lokaliseringsbidrag m.m. för budgetåret 1989/90 anvisar ett reservationsanslag på 362 000 000 kr..
24. beträffande medelsanvisning till *Lokaliseringslån*
att riksdagen med bifall till propositionen i motsvarande del samt med avslag på motionerna 1988/89:A422 yrkande 7 och 1988/89:A489 yrkande 9 i motsvarande del till Lokaliseringslån för budgetåret 1989/90 anvisar ett reservationsanslag på 100 000 000 kr..
25. beträffande medelsanvisning till *Regionala utvecklingsinsatser m.m.*
att riksdagen med anledning av dels propositionen i motsvarande del, dels motionerna 1988/89:A422 yrkande 8, 1988/89:A437 yrkande 2, 1988/89:A454 yrkande 4, 1988/89:A462 yrkande 4 och 1988/89:A489 yrkande 3 till Regionala utvecklingsinsatser m.m. för budgetåret 1989/90 anvisar ett reservationsanslag på 800 000 000 kr..
26. beträffande en *förstärkt regionalpolitisk profil vid fördelningen av länsanslagen*
att riksdagen avslår motionerna 1988/89:A429 yrkande 1, 1988/89:A457 yrkande 1 och 1988/89:A464 yrkande 3.

27. beträffande *maximigränsen för projektmedlen*
att riksdagen avslår motionerna 1988/89:A429 yrkandena 3 och 4, 1988/89:A437 yrkande 1, 1988/89:A454 yrkande 5 och 1988/89:A456 yrkande 3 i motsvarande del.

28. beträffande *kriterierna vid fördelning av regionalpolitiska medel*
att riksdagen avslår motion 1988/89:A802 yrkande 1.

29. beträffande *förstärkta länsanslag i olika län*
att riksdagen avslår motionerna 1988/89:A420, 1988/89:A429 yrkande 2, 1988/89:A436 yrkande 4, 1988/89:A455 yrkandena 1 och 2, 1988/89:A456 yrkande 3 i motsvarande del, 1988/89:A463 yrkande 1, 1988/89:A465 yrkande 4, 1988/89:A471 yrkande 1, 1988/89:A473 yrkande 3, 1988/89:A485 yrkande 4 och 1988/89:A488.

30. beträffande medelsanvisning till *statlig kreditgaranti för lån till företag i glesbygder och för lån till kommersiell service*
att riksdagen med bifall till propositionen i motsvarande del medger att statlig kreditgaranti för lån till företag i glesbygder och för lån till kommersiell service får beviljas i en sådan omfattning att det sammanlagda beloppet för utestående garantier som beslutats efter den 1 juli 1985 uppgår till högst 175 000 000 kr..

31. beträffande medelsanvisning till *Täckande av förluster på grund av kreditgarantier till företag i glesbygder m.m.*
att riksdagen med bifall till propositionen i motsvarande del till Täckande av förluster på grund av kreditgarantier till företag i glesbygder m.m. för budgetåret 1989/90 anvisar ett förslagsanslag på 1 000 kr..

32. beträffande *ökat anslag till Kronobergs län för kreditgarantier till företag i glesbygden*
att riksdagen avslår motion 1988/89:A463 yrkande 2.

33. beträffande medelsanvisning till *Ersättning för nedsättning av socialavgifter*
att riksdagen med bifall till propositionen i motsvarande del samt med avslag på motionerna 1988/89:A409 i motsvarande del, 1988/89:A422 yrkande 9 och 1988/89:A478 yrkande 2 till Ersättning för nedsättning av socialavgifter för budgetåret 1989/90 anvisar ett förslagsanslag på 395 000 000 kr..

34. beträffande medelsanvisning till *Sysselsättningsstöd*
att riksdagen med bifall till propositionen i motsvarande del samt med avslag på motionerna 1988/89:A416 yrkande 2 och 1988/89:A422 yrkande 10 till Sysselsättningsstöd för budgetåret 1989/90 anvisar ett förslagsanslag på 165 000 000 kr..

35. beträffande medelsanvisning till *Expertgruppen för forskning om regional utveckling*
att riksdagen med bifall till propositionen i motsvarande del samt med avslag på motion 1988/89:A489 yrkandena 10 och 11 till Expertgruppen för forskning om regional utveckling för budgetåret 1989/90 anvisar ett reservationsanslag på 4 414 000 kr..

36. beträffande medelsanvisning till *Kapitaltillskott till en utvecklingsfond för Västnorden*

att riksdagen med bifall till propositionen i motsvarande del till 1988/89:AU13
Kapitaltillskott till en utvecklingsfond för Västnorden för budgetåret
1989/90 anvisar ett förslagsanslag på 2 400 000 kr.,

37. beträffande medelsanvisning till *Bergslagsdelegationen*
att riksdagen med bifall till propositionen i motsvarande del till
Bergslagsdelegationen för budgetåret 1989/90 anvisar ett reservations-
anslag på 3 000 000 kr.,

38. beträffande *nytt anslag för Landsbygdsutveckling m.m.*
att riksdagen avslår motionerna 1988/89:A453 yrkande 7 och 1988/
89:A477 yrkande 2,

39. beträffande *nytt anslag för infrastrukturala satsningar inom
stödområdet*
att riksdagen avslår motion 1988/89:A462 yrkande 3.

Stockholm den 13 april 1989

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Lars Ulander

Närvarande: Lars Ulander (s), Elver Jonsson (fp), Kjell Nilsson (s),
Marianne Ståhlberg (s), Lahja Exner (s), Anders G Högmark (m), Gustav
Persson (s), Sten Östlund (s), Bo Nilsson (s), Mona Saint Cyr (m), Kersti
Johansson (c), Lars-Ove Hagberg (vpk), Anna Horn af Rantzien (mp),
Monica Öhman (s), Erik Holmkvist (m), Sigge Godin (fp) och Per-Ola
Eriksson.

Reservationer

1. Regionalpolitiskt stöd till turistverksamhet (mom. 1)

Kersti Johansson och Per-Ola Eriksson (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 11 som börjar med "För egen"
och på s. 12 slutar med "aktuell del" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets mening är möjligheten till regionalpolitiskt stöd för
turistsatsningar ett värdefullt medel i utsatta kommuner. Detta gäller bl.a.
Gotland, vilket påtalas i motion A424. Förslaget i propositionen, att
möjligheterna till regionalpolitiskt stöd för turistverksamhet inom stödområ-
de C helt skall upphöra, är därför enligt utskottets uppfattning inte
acceptabelt. Många kommuner inom stödområde C har haft en negativ
befolkningsutveckling, och stödmöjligheterna i nu aktuellt avseende bör
därför utvidgas till att även gälla utsatta landsbygdsdelar av stödområde C.
Utskottet anser att Gotlands kommun, i avvaktan på att utredningsmannens
förslag föreläggs riksdagen, skall få rätt till samma stöd till sin turistverksam-
het som i dag.

Utskottets ställningstagande innebär att propositionen avstyrks i motsva-

rande del. Motionerna A439 och A489 tillstyrks i här aktuella delar. Därmed 1988/89:AU13
tillgodoses i huvudsak yrkandena i motionerna A424, A436 och A464.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *regionalpolitiskt stöd till turistverksamhet*
att riksdagen med bifall till motionerna 1988/89:A439 och 1988/
89:A489 yrkande 14 samt med anledning av motionerna 1988/
89:A424, 1988/89:A436 yrkande 7 och 1988/89:A464 yrkande 2 avslår
propositionen i motsvarande del.

2. Lokaliseringsstödet utformning (mom. 3)

Anders G Högmark, Mona Saint Cyr och Erik Holmkvist (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 12 som börjar med "Utskottet
behandlade" och slutar med "A422 avstyrks" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets uppfattning har ett antal olika stödformer vuxit fram på
ett sätt som gör att varken myndigheter eller företag kan få någon klar
överblick över stödstrukturen. Stöd- och bidragsformerna är också förhållan-
devis ensidigt inriktade på investeringar i hårdvaror. Den senaste tidens allt
större behov av s.k. mjukvaruinvesteringar är svåra att finansiera med hjälp
av de nuvarande stödformerna. Utskottet förordar därför dels en begräns-
ning av antalet stödformer, dels att generella kostnadsänkande medel i ökad
utsträckning kommer till användning inom regionalpolitiken.

En sådan nyordning leder enligt utskottets uppfattning till att beslutsord-
ningen beträffande regionalpolitiskt stöd automatiskt förenklas och att
utrymmet för "politiska" beslut minskas. En enklare stödhantering ger också
möjligheter till en säkrare uppföljning av projekten. Utskottet biträder alltså
moderata samlingspartiets kritik av den nuvarande beslutsordningen i
partimotionen A422 och föreslår att de nuvarande stödformerna lokalise-
ringsstöd, offertstöd och sysselsättningsstöd avskaffas och ersätts av en ny
generell stödform, benämnd riskgarantilån.

Ett system med riskgarantilån kännetecknas av att riskgarantier av olika
storlek utgår beroende på i vilket stödområde företaget är beläget. För de
normala affärsmässiga riskerna bör dock finansiering med eget kapital och
sedvanliga bankkrediter gälla. Utskottet menar att ett sådant system innebär
en klar markering att det regionalpolitiska stödet inte är en bidragsmöjlighet
för mindre goda affärsprojekt utan att detta stöd uteslutande har till syfte att
kompensera för den högre risk som kan följa av lokaliseringen till ett
stödområde. Det nya systemet kommer inte – såsom det nuvarande – att vara
ensidigt inriktat på byggnader och maskiner. I stället tas hänsyn till samtliga
fördringsaspekter för de berörda företagen i regionalpolitiskt prioriterade
regioner. Systemet med riskgarantilån har också klara fördelar genom att
lånen hanteras på regional nivå i nära samverkan med berörda branscher.

Utskottet anser således att den regionalpolitiska kommitténs översyn av
stödens framtida utformning bör inriktas på ett system med riskgarantilån i
enlighet med motionärernas förslag. Därvid bör beaktas att förslaget med
riskgarantilån bör ses som en fungerande helhet tillsammans med sänkta
arbetsgivar-/egenavgifter och det samlade länsanslaget.

I fråga om de regionala investmentbolag som nu skapas på flera håll i landet finner utskottet det positivt att det existerande näringslivet varit villigt att satsa kapital i investmentbolagen. Det är viktigt att de privata intressenterna inte upplever att de är passiva partners till staten. Därför bör enligt utskottets mening statens medverkan begränsas tidsmässigt och ej ske i form av ägarandelar utan i form av ett ränte- och amorteringsfritt lån.

Vad utskottet anfört beträffande lokaliseringsstödet utformning bör med tillstyrkan av motion A422 i aktuell del ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *lokaliseringsstödet utformning*

att riksdagen med bifall till motion 1988/89:A422 yrkandena 3 och 4 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

3. Avskaffande av offertstödet (mom. 4)

Elver Jonsson och Sigge Godin (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 13 som börjar med "Frågan om" och slutar med "motion A454" bort ha följande lydelse:

Offertstödet är, som framhålls i motion 1988/89:A454, en utpräglat selektiv stödform. Detta stöd bestäms från fall till fall och utgår efter förhandlingar mellan enskilda företag och staten. Statens förhandlingsläge är därvid sällan att flera "anbud" för en regionalpolitiskt motiverad åtgärd finns, utan man är ofta hänvisad till diskussioner med ett enda företag. På sikt kan ett sådant system väntas leda till ekonomisk ineffektivitet därigenom att stödet lätt kan komma "fel" företag till godo. Med hänsyn till det anförda tillstyrker utskottet förslaget i motion A454 att offertstödet avskaffas fr.o.m. den 1 juli 1989.

dels att utskottets hemställan under 4 bort ha följande lydelse:

4. beträffande *avskaffande av offertstödet*

att riksdagen med bifall till motion 1988/89:A454 yrkande 6 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

4. Statliga kreditgarantier (mom. 5)

Elver Jonsson (fp), Kersti Johansson (c), Sigge Godin (fp) och Per-Ola Eriksson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 13 som börjar med "Utskottet delar" och slutar med "riksdagens åtgärd" bort ha följande lydelse:

I likhet med vad som anförs i folkpartiets och centerpartiets motioner (A454 och A489) anser utskottet att det är en klar fördel att lokaliseringsslänen hanteras direkt av bankerna i stället för av statliga myndigheter. Statens engagemang bör begränsas till att ge erforderliga kreditgarantier.

Vad utskottet i anslutning till motionerna A454 och A489 anfört om statliga kreditgarantier bör ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 5 bort ha följande lydelse: 1988/89:AU13

5. beträffande *statliga kreditgarantier*

att riksdagen med bifall till motionerna 1988/89:A454 yrkande 8 och 1988/89:A489 yrkande 9 i motsvarande del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

5. Det företagsinriktade stödet (mom. 6)

Kersti Johansson och Per-Ola Eriksson (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 13 som börjar med "Det är" och slutar med "aktuell del" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar den grundsyn som redovisas i centerpartiets kommittémotion A489 vad gäller behovet av ett företagsinriktat stöd på regional nivå.

Vid sidan av generella åtgärder behövs således mer direkta insatser för att stimulera till såväl ny företagsetablering som stöd till befintlig företagsamhet i utsatta regioner. Det företagsinriktade stödet bör i så stor utsträckning som möjligt hanteras på regional nivå för att beslutsprocessen skall bli så snabb och effektiv som möjligt. Det bör enligt utskottets mening även vara mer differentierat, flexibelt och möjligt att anpassa efter de skilda förhållanden som råder i olika delar av landet.

dels att utskottets hemställan under 6 bort ha följande lydelse:

6. beträffande *det företagsinriktade stödet*

att riksdagen med bifall till motion 1988/89:A489 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

6. Investeringar i industrilokaler för uthyrning (mom. 7)

Kersti Johansson och Per-Ola Eriksson (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 13 som börjar med "Enligt utskottets" och på s. 14 slutar med "aktuella delar" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar uppfattningen i motion A489 (c) att lokaliseringsstödet för uppförande av industrilokaler för uthyrning bör förstärkas. Därmed underlättas näringslivets breddning och utveckling i mindre orter.

Utskottet anser därför i likhet med motion A489 att lokaliseringsbidrag bör kunna utgå med 50 % för investeringar i industrilokaler i stödområde A och B resp. 40 % i landsbygdsdelarna i stödområde C. Därmed tillgodoses även kraven i motion A464 (s).

dels att utskottets hemställan under 7 bort ha följande lydelse:

7. beträffande *investeringar i industrilokaler för uthyrning*

att riksdagen med bifall till motion 1988/89:A489 yrkande 8 samt med anledning av motion 1988/89:A464 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

7. Tillfälliga stödområden (mom. 8)

1988/89:AU13

Kersti Johansson och Per-Ola Eriksson (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 14 som börjar med "Utskottet vill" och slutar med "aktuell del" bort ha följande lydelse:

Utskottet instämmer i vad som anförs i centerpartiets kommittémotion A489 om inplacering av kommuner utanför det ordinarie stödområdet i tillfälligt stödområde.

Regeringens möjligheter att förklara orter/regioner som drabbas av strukturförändringar och av arbetsmarknadsproblem som tillfälliga stödområden måste utnyttjas på ett mer rättvist och konsekvent sätt än vad regeringen hittills gjort. En akut industrikris eller en kontinuerligt pågående strukturförändring med minskande sysselsättningstillfällen som följd bör enligt utskottets mening likabehandlas av statsmakterna.

Det anförda, som bör ges regeringen till känna, innebär tillstyrkan av motion A489 i aktuell del.

dels att utskottets hemställan under 8 bort ha följande lydelse:

8. beträffande *tillfälliga stödområden*

att riksdagen med bifall till motion 1988/89:A489 yrkande 12 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

8. Investeringsstöd till kvinnodominerade företag (mom. 9)

Anna Horn af Rantzen (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 14 som börjar med "Utskottet delar" och slutar med "denna del" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar uppfattningen i motion A453 (mp) att särskilda åtgärder bör vidtas för att ge kvinnor bättre möjligheter att utveckla företagsamhet och även i övrigt få kvalificerad och lämplig sysselsättning. Därför bör prövas att införa ett särskilt regionalpolitiskt stöd riktat till kvinnodominerade företag. Stödet bör vara ett investeringsstöd och riktas till företag med minst 60 % kvinnor bland de anställda. Detta bör ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 9 bort ha följande lydelse:

9. beträffande *investeringsstöd till kvinnodominerade företag*

att riksdagen med bifall till motion 1988/89:A453 yrkande 6 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

9. Återinförande av sysselsättningsstödet i stödområde C (mom. 10)

Kersti Johansson och Per-Ola Eriksson (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 15 som börjar med "Den regionalpolitiska" och slutar med "motsvarande delar" bort ha följande lydelse:

Som framhålls i motion A489 (c) har avskaffandet av sysselsättningsstödet i stödområde C drabbat kommuner med en negativ befolkningsutveckling. Riktlinjerna för det nuvarande sysselsättningsstödet lades fast så sent som vid

det regionalpolitiska beslutet våren 1985. Enligt utskottets mening var det fel att redan efter två år förändra stödreglerna med hänsyn till de berättigade krav på långsiktighet en presumtiv stödmottagare har rätt att ställa på de villkor som statsmakterna anger för beviljande av regionalpolitiskt stöd. Utskottet föreslår därför, med tillstyrkan av motionerna A416, A436 och A489 i motsvarande delar, att sysselsättningsstödet i stödområde C återinförs. Utskottets ställningstagande bör ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 10 bort ha följande lydelse:

10. beträffande *återinförande av sysselsättningsstödet i stödområde C*

att riksdagen med bifall till motionerna 1988/89:A416 yrkande 1, 1988/89:A436 yrkande 5 och 1988/89:A489 yrkande 13 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

10. Stödformen nedsättning av socialavgifter (mom. 11)

Anders G Högmark, Mona Saint Cyr och Erik Holmkvist (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 17 som börjar med "Enligt utskottets" och på s. 18 slutar med "stödförmen avskaffas" bort ha följande lydelse:

Erfarenheterna från den generella nedsättningen av socialavgifterna i Norrbottens län är enligt utskottets mening positiva. Företagens marginaler och soliditet har ökat. Därigenom har deras förmåga att konkurrera med företag i andra delar av landet också förbättrats. De förbättrade betingelserna för företagen har ökat möjligheterna för dessa att erbjuda varaktig sysselsättning.

Såsom anförs i motion A422 från moderata samlingspartiet bör socialavgifterna sänkas även i andra delar av landet med stora regionala problem. De områden som har de största problemen bör prioriteras. Därför bör uttaget av de sociala avgifterna minskas med 10 procentenheter inom stödområde A och med 3 procentenheter inom stödområde B. Denna nedsättning bör gälla samtliga näringsgrenar inklusive de affärsdrivande statliga verken. Däremot bör nedsättningen inte gälla övriga delar av den offentliga sektorn. Regeringen bör återkomma med förslag till ändringar i den aktuella lagstiftningen.

Motionerna A422 och A456 tillstyrks i motsvarande delar. Övriga i sammanhanget behandlade motioner bör med hänvisning till vad som ovan anförts inte föranleda någon riksdagens åtgärd.

dels att utskottets hemställan under 11 bort ha följande lydelse:

11. beträffande *stödförmen nedsättning av socialavgifter*

att riksdagen med bifall till motionerna 1988/89:A422 yrkande 2 och 1988/89:A456 yrkande 1 samt med avslag på motionerna 1988/89:A405, 1988/89:A409 i motsvarande del, 1988/89:A435 yrkande 8, 1988/89:A436 yrkande 2, 1988/89:A454 yrkande 3, 1988/89:A478 yrkande 1, 1988/89:A484, 1988/89:A486 och 1988/89:A489 yrkandena 15 och 16 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

11. Stödformen nedsättning av socialavgifter (mom. 11)

1988/89:AU13

Elver Jonsson och Sigge Godin (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 17 som börjar med "Enligt utskottets" och på s. 18 slutar med "stödformen avskaffas" bort ha följande lydelse:

Såsom anförs i folkpartiets motion A454 bör ett system med sänkta arbetsgivaravgifter utformas så att områden med de största regionala problemen kommer i åtnjutande av det. Den typ av permanent och generell subvention som sänkta arbetsgivaravgifter innebär har sannolikt störst relevans för regioner som har bestående problem beroende på sådant som klimat- och avståndsfaktorer. Detta talar för att hela stödområde A bör omfattas av sänkta arbetsgivaravgifter. Systemet med sänkta arbetsgivaravgifter bör också vidgas så att det omfattar all icke-offentlig verksamhet.

Den regionalpolitiska kommittén bör ges i uppdrag att föreslå förändringar i systemet med sänkta arbetsgivaravgifter enligt ovanstående modell. Kommittén bör därvid också överväga behovet av ändrade nivåer i nedsättningen av arbetsgivaravgifterna.

Med hänvisning till vad som ovan anförts bör övriga i sammanhanget behandlade motioner inte föranleda någon åtgärd från riksdagens sida.

dels att utskottets hemställan under 11 bort ha följande lydelse:

11. beträffande *stödformen nedsättning av socialavgifter*
att riksdagen med bifall till motion 1988/89:A454 yrkande 3 samt med avslag på motionerna 1988/89:A405, 1988/89:A409 i motsvarande del, 1988/89:A422 yrkande 2, 1988/89:A435 yrkande 8, 1988/89:A436 yrkande 2, 1988/89:A456 yrkande 1, 1988/89:A478 yrkande 1, 1988/89:A484, 1988/89:A486 samt 1988/89:A489 yrkandena 15 och 16 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.

12. Stödformen nedsättning av socialavgifter (mom. 11)

Kersti Johansson och Per-Ola Eriksson (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 17 som börjar med "Enligt utskottets" och på s. 18 slutar med "stödformen avskaffas" bort ha följande lydelse:

Såsom anförs i partimotion A435 (c) samt i centerns kommittémotion A489 bör nedsättningen av socialavgifterna koncentreras till de regioner som har de största regionalpolitiska problemen. I avvaktan på att en generell regional differentiering genomförs, vilket utskottet föreslår i det följande, bör nedsättningen av socialförsäkringsavgifterna utgå från gällande stödområdesgränser och läggas där de bäst behövs. Utskottet anser därför att den nuvarande sänkningen av socialförsäkringsavgifterna med 10 % i hela Norrbottens län i stället bör omfatta samtliga kommuner inom stödområde A samt kommuner i Norrbotten som nu är inplacerade i stödområde B.

Gällande regler innebär vidare att i Norrbottens län utgår en avgiftsreducering för tillkommande sysselsättning om 10 000 kr. per årsarbetare, vilken lämnas i form av ett bidrag till kostnaden för arbetsgivaravgifterna. Ett motsvarande bidrag lämnas även för att täcka kostnaden för egenavgifter.

Enligt utskottets mening bör även en sådan reducering ske med beaktande av problemens omfattning i olika områden. I kommuner belägna i Norrbotten inom stödområdena A och B bör därför nedsättningen vara 15 000 kr. och i stödområde C 5 000 kr.

1988/89:AU13

De ovan förordade förändringarna i gällande regler för nedsättning av socialförsäkringsavgifterna innebär en kraftig förstärkning av konkurrenskraften hos företagen i de norrländska inlandskommunerna. Med den geografiska fördelning nedsättningen får enligt utskottets förslag finns heller ingen anledning att undanta någon kategori av företag från befrielse, utan den bör gälla samtliga privata, kooperativa och statliga företag. Den förordade inriktningen av stödformen torde inte innebära någon ökad belastning på statsbudgeten.

Enligt utskottets mening skulle en ytterligare differentiering av uttaget av socialavgifter efter regioner och kommuner innebära en betydande lokaliseringsstimulans och därmed främja en utveckling mot regional balans. Ett sådant system finns i Norge. Det är utformat så att ett företag, lokaliserat i en överhettad region, får ett visst tillägg medan företag lokaliserade i en utsatt region får en viss rabatt på den totalsumma avgifter som skall tas ut. Omfördelningen av avgiftsuttaget kan ske på ett sådant sätt att reformen ej belastar statsbudgeten.

Som framhålls i motionerna A435 och A489 bör regeringen återkomma med förslag till ändring i den aktuella lagstiftningen. Med hänvisning till vad som ovan anförts bör övriga i sammanhanget behandlade motioner inte föranleda någon åtgärd från riksdagens sida.

dels att utskottets hemställan under 11 bort ha följande lydelse:

11. beträffande *stödförmen nedsättning av socialavgifter*

att riksdagen med bifall till motionerna 1988/89:A435 yrkande 8 och 1988/89:A489 yrkandena 15 och 16 samt med avslag på motionerna 1988/89:A405, 1988/89:A409 i motsvarande del, 1988/89:A422 yrkande 2, 1988/89:A436 yrkande 2, 1988/89:A454 yrkande 3, 1988/89:A456 yrkande 1, 1988/89:A478 yrkande 1, 1988/89:A484 samt 1988/89:A486 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

13. Stödförmen nedsättning av socialavgifter (mom. 11)

Lars-Ove Hagberg (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 17 som börjar med "Enligt utskottets" och på s. 18 slutar med "stödförmen avskaffas" bort ha följande lydelse:

Utskottet instämmer i de principiella invändningar som anges i motion A409 (vpk) mot att använda nedsättning av socialavgifter som ett regionalpolitiskt medel. Socialavgifterna syftar till att finansiera vårt lands medborgers sociala rättigheter och allmänna nyttigheter. De bör därför vara likartat utformade i hela landet. Som motionärerna anger finns det därtill flera skäl utöver de principiella som talar för att denna subvention till företagen bör upphöra; bl.a. saknar staten möjlighet till såväl insyn som krav på motprestation från företagets sida. Dessa starka invändningar mot avgiftsnedsättningens uppvägs på intet sätt av några påvisbara fördelar. De medel som avsätts

för stödformen skulle med säkerhet göra mer nytta om de gavs i form av andra typer av stöd eller – vilket mycket kan tala för – som anslag till infrastrukturell utveckling. Riksdagen bör avslå det angivna budgetäskandet. 1988/89:AU13

Utskottet återkommer i det följande till de anslagsfrågor som föranleds av vad som ovan förordats. I detta sammanhang föreslås att riksdagen i ett uttalande till regeringen ansluter sig till vad som här sagts om att avgiftsned-sättningen i Norrbotten skall upphöra. Mot denna bakgrund tillstyrker utskottet motion A409 i motsvarande del. Övriga motioner avstyrks.

dels att utskottets hemställan under 11 bort ha följande lydelse:

11. beträffande *stödformen nedsättning av socialavgifter*

att riksdagen med bifall till motion 1988/89:A409 i motsvarande del samt med avslag på motionerna 1988/89:A405, 1988/89:A422 yrkande 2, 1988/89:A435 yrkande 8, 1988/89:A436 yrkande 2, 1988/89:A454 yrkande 3, 1988/89:A456 yrkande 1, 1988/89:A478 yrkande 1, 1988/89:A484, 1988/89:A486 samt 1988/89:A489 yrkandena 15 och 16 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

14. Stödformen nedsättning av socialavgifter (mom. 11)

Anna Horn af Rantzen (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 17 som börjar med "Enligt utskottets" och på s. 18 slutar med "stödformen avskaffas" bort ha följande lydelse:

Såsom anförs i motion A486 av miljöpartiet krävs att en rad åtgärder och medel styrs även till svaga regioner. Ett mål skall vara att underlätta för ett småskaligt och lokalt förankrat näringsliv. Ett viktigt inslag i denna politik är att sänka arbetsgivaravgifterna i vissa regioner. För att göra det gynnsammare att starta och driva företag i Norrland, Värmland, på Gotland och i de delar av Bergslagen som inte redan har full sysselsättning bör arbetsgivaravgifterna sänkas i dessa områden med ca tio procentenheter. I det ovan angivna området ingår även de orter längs Norrlandskusten där stora delar av skogsindustrierna och andra processindustrier ligger. De kompenseras därigenom helt eller delvis för de höga energiskatter och miljöavgifter som de måste betala till dess att de har ställt om till miljövänligare och energieffektiva teknik.

En liknande sänkning av arbetsgivaravgifterna inom vården bör genomföras som ett medel i kampen mot arbetskraftsbristen i denna sektor.

I linje med miljöpartiets strävan att utveckla småföretagande, bör man enligt utskottets mening genomföra en försöksverksamhet på det sätt som föreslås i motion A478. Försöksverksamheten bör innefatta en nedsättning av arbetsgivaravgifterna med 50 % under en treårsperiod för upp till fem anställda per företag. Därvid skall nedsättningen göras för de anställda som har de lägsta lönerna. Nedsättning bör endast medges för anställda som får avtalsenlig lön för minst halvtidsarbete.

Försöksverksamheten bör omfatta Västernorrlands, Blekinge och Värmlands län samt Mörbylånga och Borgholms kommuner. Därutöver bör försöksverksamheten omfatta Gotland på sätt som föreslås i motion A484 (c).

Utskottets ställningstagande innebär tillstyrkan av motionerna A478, A484 och A486 i här aktuella delar. Övriga motioner avstyrks. 1988/89:AU13

dels att utskottets hemställan under 11 bort ha följande lydelse:

11. beträffande *stödformen nedsättning av socialavgifter*
att riksdagen med bifall till motionerna 1988/89:A478 yrkande 1, 1988/89:A484 och 1988/89:A486 samt med avslag på motionerna 1988/89:A405, 1988/89:A409 i motsvarande del, 1988/89:A422 yrkande 2, 1988/89:A435 yrkande 8, 1988/89:A436 yrkande 2, 1988/89:A454 yrkande 3, 1988/89:A456 yrkande 1 och 1988/89:A489 yrkandena 15 och 16 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

15. Etablering av läkarpraktik i glesbygd (mom. 12)

Anders G Högmark, Mona Saint Cyr och Erik Holmkvist (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 19 som börjar med "Utskottet kan" och slutar med "avstyrks därför" bort ha följande lydelse:

I likhet med motion A410 (m) anser utskottet att det är angeläget att förbättra läkarförsörjningen inom de glest befolkade delarna i landet. Därför bör reglerna ändras så att länsanslaget för regionalpolitiska ändamål också kan användas till stöd vid etablering av läkarpraktik i de regionalpolitiska stödområdena och andra glesbygdsområden. Utskottets ställningstagande bör med tillstyrkan av motion A410 ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 12 bort ha följande lydelse:

12. beträffande *etablering av läkarpraktik i glesbygd*
att riksdagen med bifall till motion 1988/89:A410 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

16. Transportstöd i skärgården (mom. 14)

Elver Jonsson (fp), Kersti Johansson (c), Sigge Godin (fp) och Per-Ola Eriksson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 19 som börjar med "Den frågeställning" och på s. 20 slutar med "riksdagens åtgärd" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar uppfattningen i motionerna A423 och A443 att glesbygdstöd bör kunna användas till transportstöd i skärgården. De förhållanden som gäller öar utan bro- eller färjeförbindelse är att betrakta som permanenta. Det är enligt utskottets mening en rättvisefråga att sådana öar får möjlighet till statligt transportstöd utan den nuvarande begränsningen till ett inledningsskede om tre år. De kostnader som kan uppkomma för de berörda länen bör beaktas vid fördelningen av anslaget till regionala utvecklingsinsatser. Vad utskottet anfört i anslutning till motionerna A423 och A443 bör ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 14 bort ha följande lydelse:

14. beträffande *transportstöd i skärgården*
att riksdagen med bifall till motionerna 1988/89:A423 och 1988/89:A443 ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

17. Servicebidrag till glesbygdsbutiker (mom. 15)

1988/89:AU13

Elver Jonsson (fp), Kersti Johansson (c), Sigge Godin (fp) och Per-Ola Eriksson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 20 som börjar med "Det är" och slutar med "aktuell del" bort ha följande lydelse:

De varaktiga lönsamhetsproblem som råder för stödbutikerna är oroande och inger starka farhågor för en negativ utveckling och därmed nedläggning av butiker. Utskottet anser att länsstyrelserna med kunskap om länets struktur och därmed sammanhängande faktorer har de bästa förutsättningarna att avgöra i beslut om stödåtgärder. Enligt utskottets mening bör länsstyrelserna därför besluta om stöd. Konsumentverkets prövning av stöd till glesbygdsbutiker bör således upphöra.

Vad utskottet ovan anför med tillstyrkan av motion A426 i denna del bör ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 15 bort ha följande lydelse:

15. beträffande *servicebidrag till glesbygdsbutiker*
att riksdagen med bifall till motion 1988/89:A426 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

18. Höjda beloppsgränser för stöd till företag i glesbygd (mom. 18)

Elver Jonsson och Sigge Godin (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 20 som börjar med "Beloppen för" och på s. 21 slutar med "aktuella delar" bort ha följande lydelse:

Glesbygdssstödet har enligt utskottets mening haft goda effekter. De högsta stödbeloppen är med undantag av stödet till uthyrningsstugor väl avvägda. De högsta stödbeloppet till uthyrningsstugor bör därför i enlighet med förslaget i motion A426 (fp) höjas till 75 000 kr. Utskottets ställningstagande tillgodoser därmed i huvudsak även förslaget i motion A489 (c) i denna del.

dels att utskottets hemställan under 18 bort ha följande lydelse:

18. beträffande *höjda beloppsgränser för stöd till företag i glesbygd*
att riksdagen med bifall till motion 1988/89:A426 yrkande 1 samt med anledning av motion A489 yrkande 6 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

19. Höjda beloppsgränser för stöd till företag i glesbygd (mom. 18)

Kersti Johansson och Per-Ola Eriksson (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 20 som börjar med "Beloppen för" och på s. 21 slutar med "aktuella delar" bort ha följande lydelse:

Glesbygdssstödet är en stödform som visat sig ge goda effekter. Det är enligt utskottets mening önskvärt att man inom ramen för detta stöd kan finansiera såväl större som mindre investeringar. Det finns enligt utskottets

mening starka skäl för att insatserna för glesbygden intensifieras och förstärks. De nuvarande nivåerna för avskrivningslån för investeringar och för uthyrningsstugor bör därför höjas till 400 000 kr. resp. 100 000 kr. i enlighet med förslaget i motion A489. Därmed är förslaget i motion A426 beträffande höjt belopp för avskrivningslån till uthyrningsstugor tillgodosett.

dels att utskottets hemställan under 18 bort ha följande lydelse:

18. beträffande *höjda beloppsgränser för stöd till företag i glesbygd* att riksdagen med bifall till motion 1988/89:A489 yrkande 6 samt med anledning av motion A426 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

20. Högsta belopp för stöd till IKS (mom. 19)

Kersti Johansson och Per-Ola Eriksson (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 21 som börjar med "Det nuvarande" och slutar med "aktuell del" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar uppfattningen i motion A489 (c) att det högsta stödbeloppet för IKS (intensifierad kommunal sysselsättning) bör höjas från 39 000 kr. till 75 000 kr. Detta bör ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 19 bort ha följande lydelse:

19. beträffande *högsta belopp för stöd till IKS* att riksdagen med bifall till motion 1988/89:A489 yrkande 7 i motsvarande del ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

21. Äldre arbetslösas företrädesrätt till IKS (mom. 20)

Kersti Johansson och Per-Ola Eriksson (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 21 börjar med "Det är" och slutar med "motsvarande delar" bort ha följande lydelse:

Utskottet instämmer i motionärernas uppfattning att IKS-verksamheten på ett mera offensivt och långsiktigt sätt bör användas som ett regionalpolitiskt instrument. En förutsättning för detta är att kravet på äldre arbetslösas företrädesrätt slopas. Utskottet tillstyrker därför motion A489 i motsvarande del. Utskottets ställningstagande tillgodoser därmed också kravet i motion A414 att ortsbundenheten bör vara mer avgörande än åldern vid anvisning av arbetskraft.

dels att utskottets hemställan under 20 bort ha följande lydelse:

20. beträffande *äldre arbetslösas företrädesrätt till IKS* att riksdagen med bifall till motion 1988/89:A489 yrkande 7 i motsvarande del samt med anledning av motion 1988/89:A414 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

Kersti Johansson och Per-Ola Eriksson (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 23 börjar med "Utskottet vill" och på s. 24 slutar med "motsvarande delar" bort ha följande lydelse:

En central del i en politik för en decentralistisk utveckling och en bra miljö är insatserna för att utveckla landsbygden. En levande landsbygd har stor betydelse för långt fler än dem som bor på landsbygden. Som framhålls i kommittémotion A477 (c) bör landsbygden få sin rättmätiga del av de statliga insatser som satsas på utveckling och infrastruktur. Statsmakterna och de statliga myndigheterna har hittills tagit liten eller ingen hänsyn till landsbygden.

Den allt kraftigare befolkningskoncentrationen efter regeringsskiftet 1982 hotar stora landsbygdsområden. Utarmningen har gått så långt att det nu krävs inflyttning av ungdomar och unga familjer om bygderna skall ha en reell chans att långsiktigt överleva.

Utskottet vill understryka att en positiv utveckling av landsbygden och skärgården förutsätter en helhetssyn. Infrastrukturen måste byggas upp i form av vägar, service, kulturutbud m.m. Utifrån dessa utgångspunkter bör ett åtgärdsprogram för landsbygden läggas fast.

Enligt utskottets mening måste en aktiv befolkningsplanering bedrivas där målsättningen bör vara bibehållen eller ökad befolkning i alla delar av landet. Den kommunala planeringen bör verka för att varje församling får en positiv befolkningsutveckling. I norra Sverige bör den enskilda byn vara utvecklingsenhet.

Det krävs vidare att betydande resurser avsätts för att stödja projekt som syftar till att främja landsbygdens utveckling. Centerpartiet har i andra motioner redovisat förslag på olika områden som innebär att mer än 5 miljarder avsätts i syfte att bredda och förbättra struktur och arbetsmarknad för framför allt landsbygden och dess centra.

På den rena landsbygden och i skärgården är sysselsättningen av naturliga skäl främst anknuten till jord- och skogsbruk med binärningar samt fiske. Det är enligt utskottets mening väsentligt att i huvudsak all åkermark som i dag är avsedd för livsmedelsproduktion hålls öppen. Odling av energigrödor och energiskog bör få stor betydelse för förnyelsen av energisystemet.

Utskottet delar vidare uppfattningen i motion A477 att fler enskilda människor bör ges tillfälle att på hel- eller deltid äga och bruka egen jord. Kombinationssysselsättningar och olika typer av brukningskombinationer är önskvärda och måste underlättas. Det är också viktigt att insatser görs för att förbättra kvinnors möjligheter på landsbygden. Såsom framhålls i motion A809 (c) är det av särskild vikt att stimulera kvinnors företagsamhet, bl.a. genom att utnyttja de möjligheter som den nya tekniken ger.

Det är enligt utskottets mening nödvändigt att landsbygdskampanjens intentioner och ideer fullföljs, lämpligen genom en fortsatt folkrörelsesamverkan. En sådan kommitté bör ha som uppgift att ta till vara och initiera aktiviteter som syftar till en utveckling av landsbygden på central, regional och lokal nivå. Målet bör vara att återta den eftersläpning som landsbygden fått vidkännas framför allt gentemot de större tätortsregionerna.

Vidare bör enligt utskottets mening glesbygdsdelegationen få i uppdrag att analysera effekterna för landsbygden av statliga myndigheters verksamhet samt redovisa resultatet i en särskild rapport.

Resurser bör avsättas i tillräcklig omfattning för att fullfölja landsbygds-kampanjen. Detta bör ske genom att 200 milj. kr. anvisas på ett särskilt anslag för landsbygdsutveckling. Dessa medel skall avse projekt som ej kan finansieras över de ordinarie länsanslagen. Resursförstärkningen ger goda möjligheter att genomföra de projekt som redovisas i motionerna A445, A450 och A452 samt tillgodoser även intentionerna i motion A449.

Sammanfattningsvis bör ett utvecklingsprogram för landsbygden tas fram utifrån de riktlinjer som angivits ovan. Detta bör ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 21 bort ha följande lydelse:

21. beträffande *landsbygdsutveckling*
att riksdagen med bifall till motionerna 1988/89:A445, 1988/89:A450, 1988/89:A452, 1988/89:A477 yrkandena 1 och 3 och 1988/89:A809 yrkande 6 samt med anledning av motion 1988/89:A449 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.

23. Medelsanvisning till anslaget Lokaliseringsbidrag m.m. (mom. 23)

Under förutsättning av bifall till reservation 2

Anders G Högmark, Mona Saint Cyr och Erik Holmkvist (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 25 börjar med "Utskottet har" och på s. 26 slutar med "motion A489" bort ha följande lydelse:

Utskottet har i det föregående tillstyrkt förslaget i motion A422 att införa riskgarantilån och att avskaffa bl.a. lokaliseringsbidragen. I enlighet härmed bör riksdagen till den nya stödformen anvisa ett särskilt anslag som bör uppföras med 120 milj. kr. såsom föreslås i motionen. Därmed avstyrks dels propositionens anslagsberäkning under denna punkt, dels motionerna A454 och A489 i här aktuella delar.

dels att utskottets hemställan under 23 bort ha följande lydelse:

23. beträffande *medelsanvisning till Lokaliseringsbidrag m.m.*
att riksdagen med bifall till motion 1988/89:A422 yrkandena 6 och 11 samt med avslag på dels propositionen i motsvarande del, dels motionerna 1988/89:A454 yrkande 7 och 1988/89:A489 yrkandena 2, 4 och 5 till Riskgarantilån för budgetåret 1989/90 anvisar ett reservationsanslag av 120 milj. kr.,

24. Medelsanvisning till anslaget Lokaliseringsbidrag m.m. (mom. 23)

Under förutsättning av bifall till reservation 3

Elver Jonsson och Sigge Godin (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 25 börjar med "Utskottet har" och på s. 26 slutar med "motion A489" bort ha följande lydelse:

Utskottet har i det föregående tillstyrkt folkpartiets förslag att slopa offertstödet. Härigenom minskar medelsbehovet under anslaget med 70 milj. kr. Anslaget bör således föras upp med 292 milj. kr. för budgetåret 1989/90. Därmed avstyrks motionerna A422 och A489 i här aktuella delar.

dels att utskottets hemställan under 23 bort ha följande lydelse:

23. beträffande *medelsanvisning till Lokaliseringsbidrag m.m.*

att riksdagen med bifall till motion 1988/89:A454 yrkande 7, med anledning av propositionen i motsvarande del samt med avslag på motionerna 1988/89:A422 yrkandena 6 och 11 och 1988/89:A489 yrkandena 2, 4 och 5 till Lokaliseringsbidrag m.m. för budgetåret 1989/90 anvisar ett reservationsanslag av 292 000 000 kr..

25. Medelsanvisning till anslaget Lokaliseringslån (mom. 24)

Under förutsättning av bifall till reservation 2

Anders G Högmark, Mona Saint Cyr och Erik Holmkvist (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 26 som börjar med "I den" och slutar med "medelsanvisning tillstyrks" bort ha följande lydelse:

Med införandet av riskgarantilånen – som utskottet föreslagit – bortfaller lokaliseringslånen och därmed behovet av anslag för ändamålet. Yrkandet i motion A422 (m) om avslag på regeringens anslagsframställning på denna punkt tillstyrks alltså. Något behov av statliga kreditgarantier föreligger inte, och därför behövs inte heller något förslag beträffande anslagsbehovet härför såsom föreslås i motion A489 (c).

dels att utskottets hemställan under 24 bort ha följande lydelse:

24. beträffande *medelsanvisning till Lokaliseringslån*

att riksdagen med bifall till motion 1988/89:A422 yrkande 7 samt med anledning av motion 1988/89:A489 yrkande 9 i motsvarande del avslår propositionen i vad avser begäran om anslag för budgetåret 1989/90 till Lokaliseringslån,

26. Medelsanvisning till anslaget Lokaliseringslån (mom. 24)

Under förutsättning av bifall till reservation 4

Kersti Johansson och Per-Ola Eriksson (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 26 som börjar med "I den" och slutar med "medelsanvisning tillstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet har tidigare tillstyrkt förslaget att ersätta lokaliseringslånen med statliga kreditgarantier. Regeringens framställning om anslag till sådana lån bör därför avslås. För att täcka eventuella förluster för staten på grund av kreditgarantierna bör dock finnas ett anslag som i enlighet med motion A489 bör uppföras med ett formellt belopp 1 000 kr. Beviljade men den 1 juli 1989 inte utbetalade lån kan finansieras med kvarstående medel på innevarande års låneanslag.

Utskottet tillstyrker sålunda motion A489 i aktuell del. Med det anförda tillgodoses i sak motion A422 i motsvarande del.

dels att utskottets hemställan under 24 bort ha följande lydelse:

1988/89:AU13

24. beträffande *medelsanvisning till Lokaliseringslån*
att riksdagen med bifall till motion 1988/89:A489 yrkande 9 i
motsvarande del, med anledning av motion 1988/89:A422 yrkande 7
samt med avslag på propositionen i motsvarande del till Lokaliserings-
lån för budgetåret 1989/90 anvisar ett förslagsanslag av 1 000 kr.,

27. Medelsanvisning till anslaget Regionala utvecklingsinsatser m.m. (mom. 25)

Lars Ulander, Kjell Nilsson, Marianne Stålberg, Lahja Exner, Gustav Persson, Sten Östlund, Bo Nilsson och Monica Öhman (alla s) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 27 som börjar med "Vid
avvägningen" och slutar med "800 milj. kr." bort ha följande lydelse:

Anslaget till regionala utvecklingsinsatser, det s.k. länsanslaget, har
utökats väsentligt de senaste åren. Anslaget, som uppgick till 298 milj. kr.
budgetåret 1983/84, föreslås nu utgå med samma belopp som innevarande år,
dvs. 690 milj. kr. Den kraftiga utvecklingen av anslaget den senaste
femårsperioden är ett uttryck för statsmakternas prioritering av det utveck-
lingsarbete som sker på lokal och regional nivå.

Utskottet har för sin del kommit fram till samma avvägning av medelsbe-
hovet som regeringen. Skulle behovet av lokaliserings- och glesbygdsstöd
nästa budgetår överstiga disponibla medel har regeringen möjlighet att,
såsom nyligen skett, återkomma till riksdagen med begäran om ytterligare
medel på tilläggsbudget. Utskottet biträder följaktligen regeringens förslag
och avstyrker de föreliggande motionsyrkandena.

dels att utskottets hemställan under 25 bort ha följande lydelse:

25. beträffande *medelsanvisning till Regionala utvecklingsinsatser
m.m.*

att riksdagen med bifall till propositionen i motsvarande del samt med
avslag på motionerna 1988/89:A422 yrkande 8, 1988/89:A437 yrkande
2, 1988/89:A454 yrkande 4, 1988/89:A462 yrkande 4 och 1988/
89:A489 yrkande 3 till Regionala utvecklingsinsatser m.m. för budge-
tåret 1989/90 anvisar ett reservationsanslag på 690 000 000 kr.,

28. Medelsanvisning till anslaget Ersättning för nedsättning av socialavgifter (mom. 33)

Under förutsättning av bifall till reservation 10

Anders G Högmark, Mona Saint Cyr och Erik Holmkvist (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 30 som börjar med "Yrkandena i"
och slutar med "anslaget avstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet har i det föregående tillstyrkt att de sociala avgifterna inom
stödområde A och B skall nedsättas med 10 resp. 3 procentenheter. För det
kommande budgetåret innebär detta att anslaget behöver ökas med 180 milj.
kr. i förhållande till regeringens förslag. För budgetåret 1989/90 bör således
anvisas ett förslagsanslag av 575 milj. kr. Övriga motioner avstyrks i
motsvarande delar.

dels att utskottets hemställan under 33 bort ha följande lydelse:

1988/89:AU13

33. beträffande *medelsanvisning till Ersättning för nedsättning av socialavgifter*

att riksdagen med bifall till motion 1988/89:A422 yrkande 9, med anledning av propositionen i motsvarande del samt med avslag på motionerna 1988/89:A409 i motsvarande del och 1988/89:A478 yrkande 2 till Ersättning för nedsättning av socialavgifter för budgetåret 1989/90 anvisar ett förslagsanslag på 575 000 000 kr.,

29. Medelsanvisning till anslaget Ersättning för nedsättning av socialavgifter (mom. 33)

Under förutsättning av bifall till reservation 13

Lars-Ove Hagberg (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 30 som börjar med "Yrkandena i" och slutar med "anslaget avstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet har tidigare i framställningen tillstyrkt vpk:s förslag om ett slopande av nedsättningen av socialavgifter i Norrbotten. I konsekvens härmed tillstyrks förslaget i samma motion att den begärda medelstilldelningen skall avvisas. Övriga motioner avstyrks.

dels att utskottets hemställan under 33 bort ha följande lydelse:

33. beträffande *medelsanvisningen till Ersättning för nedsättning av socialavgifter*

att riksdagen med bifall till motion 1988/89:A409 i motsvarande del avslår dels propositionen i vad avser begäran om anslag för budgetåret 1989/90 till Ersättning för nedsättning av socialavgifter, dels motionerna 1988/89:A422 yrkande 9 och 1988/89:A478 yrkande 2,

30. Medelsanvisning till anslaget Sysselsättningsstöd (mom. 34)

Under förutsättning av bifall till reservation 9

Kersti Johansson och Per-Ola Eriksson (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 31 som börjar med "Eftersom sysselsättningsstödet" och slutar med "aktuella ändamålet" bort ha följande lydelse:

Eftersom utskottet i det föregående har föreslagit att sysselsättningsstödet skall återinföras i stödområde C bör det av regeringen beräknade beloppet för Sysselsättningsstöd räknas upp med 25 milj. kr. Med det anförda avstyrks motion A422 (m) i här aktuell del.

dels att utskottets hemställan under 34 bort ha följande lydelse:

34. beträffande *medelsanvisning till Sysselsättningsstöd*

att riksdagen med bifall till motion 1988/89:A416 yrkande 2, med anledning av propositionen i motsvarande del samt med avslag på motion 1988/89:A422 yrkande 10 till Sysselsättningsstöd för budgetåret 1989/90 anvisar ett förslagsanslag av 190 000 000 kr.,

31. Medelsanvisning till anslaget Expertgruppen för forskning om regional utveckling (mom. 35)

1988/89:AU13

Kersti Johansson och Per-Ola Eriksson (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 31 som börjar med "Enligt utskottets" och slutar med "till ERU" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar uppfattningen i motion A489 (c) att ERU:s verksamhet inte skall belasta anvisade medel för den regionalpolitiska ramen utan ingå i anslaget Utredningar m.m. (littera A, Bil. 12). Detta anslag bör räknas upp med 2414000 kr., vilket innebär en minskad belastning på statsbudgeten med 2 milj. kr. ERU:s verksamhet och forskningsinriktning bör också breddas och få en inriktning som syftar till att utveckla de delar av landet som drabbats hårdast av den förda koncentrationspolitiken. I sak innebär utskottets ställningstagande att regeringens föreliggande begäran om anslag bör avslås.

dels att utskottets hemställan under 35 bort ha följande lydelse:

35. beträffande *medelsanvisning till Expertgruppen för forskning om regional utveckling*

att riksdagen med bifall till motion 1988/89:A489 yrkandena 10 och 11 *dels* avslår propositionen i vad avser begäran om anslag för budgetåret 1989/90 till Expertgruppen för forskning om regional utveckling, *dels* som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om finansiering av ERU:s verksamhet över anslaget Utredningar m.m.,

32. Nytt anslag för Landsbygdsutveckling m.m. (mom. 38)

Under förutsättning av bifall till reservation 22

Kersti Johansson och Per-Ola Eriksson (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 32 som börjar med "Utskottet har" och slutar med "för landsbygdsutveckling" bort ha följande lydelse:

Utskottet har i det föregående tillstyrkt centerpartiets motion A477 vad gäller ett åtgärdsprogram för landsbygden. För att genomföra nödvändiga åtgärder, bl.a. uppföljning av landsbygdskampanjen, bör 200 milj. kr. anvisas på ett nytt anslag benämnt Landsbygdsutveckling m.m. Dessa medel är avsedda för projekt som inte kan få stöd inom ramen för det ordinarie regionalpolitiska stödet. Utskottets ställningstagande innebär tillstyrkan av motion A477 (c). Därmed tillgodoses i huvudsak även motion A453 i motsvarande del.

dels att utskottets hemställan under 38 bort ha följande lydelse:

38. beträffande *nytt anslag för Landsbygdsutveckling m.m.*

att riksdagen med bifall till motion 1988/89:A477 yrkande 2 samt med anledning av motion 1988/89:A453 yrkande 7 till ett nytt anslag Landsbygdsutveckling m.m. för budgetåret 1989/90 anvisar 200 000 000 kr.,

33. Nytt anslag för Landsbygdsutveckling m.m. (mom. 38)

1988/89:AU13

Anna Horn af Rantzien (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 32 som börjar med "Utskottet har" och slutar med "för landsbygdsutveckling" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets mening är det viktigt att bevara en levande landsbygd för försvar och livsmedelsförsörjning, för att hålla kultur- och naturvärden levande och för att bibehålla de grundläggande överlevnadskunskaperna. Vi behöver ett jordbruk där man tillämpar odlingsmetoder som ger långsiktigt bärande jordar och fullvärdiga livsmedel.

Landsbygdskampanjen "Hela Sverige skall leva" har gjort framför allt glesbygdens problem synliga och lockat människor att sätta igång goda utvecklingsprocesser.

Alla ideer och förslag som blivit aktuella genom kampanjen bör ges ekonomiska möjligheter till genomförande. Såsom framhålls i miljöpartiets motion A453 bör ett särskilt anslag på 300 milj. kr. avsättas, lämpligen benämnt Landsbygdsutveckling m.m. Därmed tillgodoses även motion A477 (c).

dels att utskottets hemställan under 38 bort ha följande lydelse:

38. beträffande *nytt anslag för Landsbygdsutveckling m.m.*

att riksdagen med bifall till motion 1988/89:A453 yrkande 7 samt med anledning av motion 1988/89:A477 yrkande 2 anvisar 300 000 000 kr. till ett nytt anslag Landsbygdsutveckling m.m. för budgetåret 1989/90,

34. Nytt anslag för infrastrukturella satsningar inom stödområdet (mom. 39)

Lars-Ove Hagberg (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 33 som börjar med "Enligt utskottets" och slutar med "denna del" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar uppfattningen i vpk-motionen A462 att infrastrukturella insatser bör ges prioritet i den statliga regionalpolitiken. För att genomföra behövliga satsningar på bl.a. kommunikationer, skola, vård och omsorg inom stödområdet bör en extra satsning göras med 1 000 milj. kr. Ett nytt anslag bör föras upp för ändamålet.

dels att utskottets hemställan under 39 bort ha följande lydelse:

39. beträffande *nytt anslag för infrastrukturella satsningar inom stödområdet*

att riksdagen med bifall till motion 1988/89:A462 yrkande 3 anvisar 1 000 000 000 kr. till ett nytt anslag i vad avser infrastrukturella satsningar inom stödområdet under budgetåret 1989/90,

1. Stödformen nedsättning av socialavgifter (mom. 11)

Kersti Johansson och Per-Ola Eriksson (båda c) anför:

Det speciella geografiska läget innebär för Gotlands län särskilda restriktioner i förutsättningarna för näringslivets verksamhet. Centerpartiet har föreslagit att ett system med differentierade arbetsgivaravgifter för hela landet skall utredas. I en sådan utredning måste Gotlands geografiska läge speciellt observeras.

2. Medelsanvisning till anslaget Lokaliseringsbidrag m.m. (mom. 23)

Kersti Johansson och Per-Ola Eriksson (båda c) anför:

Vi har föreslagit att anslagen D 2 Lokaliseringsbidrag m.m. och D 4 Regionala utvecklingsinsatser m.m. sammanförs till ett anslag varvid anslaget D 4 förs upp med 1 350 000 milj. kr. och anslaget D 2 med dels 100 milj. kr. till lokaliseringsbidrag, dels 100 milj. kr. till offertstöd. Vår avsikt var därvid att länen skulle besluta i ärenden upp till 25 milj. kr. och att regeringen borde bemyndigas att inom en särskild ram om högst 200 milj. kr. besluta om lokaliseringsärenden överstigande 25 milj. kr. SIND skulle koncentrera sina insatser dels på projekt som kräver offertstöd, dels på beredning av större projekt som beslutas av regeringen.

Med hänsyn till att utskottet enat sig om en uppräknings av anslaget avstår vi från särskild reservation vad avser medelsanvisningen till Lokaliseringsbidrag m.m. Uppgåelsen innebär att vi inte fått gehör för vår linje att stöd till större projekt skall beslutas på länsnivå. Detta innebär enligt vår bedömning att SIND under året kommer att behöva disponera medel för detta ändamål minst motsvarande belopp vad verket begärt. Vid fördelningen av länsanslagen måste speciellt beaktas de krav som en positiv utveckling av landsbygden över hela landet ställer på anslagsfördelningen, dels mellan länen och dels vid fördelning av länsanslaget inom länen.

3. Medelsanvisning till anslaget Regionala utvecklingsinsatser m.m. (mom. 25)

Lars-Ove Hagberg (vpk) anför:

Utskottet har enat sig om en uppräknings av anslaget i linje med vpk:s yrkande. Jag vill på detta sätt uppmärksamma att länsanslaget ger förutsättningar för lokala lösningar vad gäller bl.a. livsmedels- och energiproduktion. "Hela Sverige skall leva"-kampanjen bör stimuleras och få en fortsättning. Jag anser att de arbetsgrupper som utarbetat projekt för fler arbeten, kulturaktiviteter och för en framtid i den egna bygden, bör få ekonomiska anslag som ger möjlighet att driva dessa projekt framåt. Andra områden som kan utvecklas är jordbruket, fiskevården, turismen, skogsvården och skogsbruket, gruvnäringen, vattenbruket, rennärningen och sist men inte minst satsningar på kunskapsuppbyggnad.

4. Medelsanvisning till anslaget Regionala utvecklingsinsatser (mom. 25) 1988/89:AU13

Anna Horn af Rantzien (mp) anför:

Enligt min mening är det viktigt att landsbygdsfrågorna uppmärksammas. En levande landsbygd behövs för försvar och livsmedelsförsörjning och för att hålla natur- och kulturvärden levande. Landsbygdskampanjen har aktiverat många människor och jag ser det som angeläget att detta engagemang nu kanaliseras och får en inriktning mot ett konkret genomförande. I dessa frågor om landsbygdsutveckling vill jag hänvisa till reservation 33 där mina synpunkter på bl.a. landsbygdskampanjen utvecklas.

5. Förstärkta länsanslag i olika län (mom. 29)

Lars-Ove Hagberg (vpk) anför:

Örebro län har i grunden goda förutsättningar för en gynnsam näringsutveckling. Särskilda insatser behövs dock för att bryta de negativa trenderna och få i gång den nödvändiga omstruktureringen av näringsliv och arbetsmarknad. Ett minskat antal arbetstillfällen kan förutses i de traditionella branscherna skog-, stål och gruvindustri samt i vissa delar av tillverkningsindustrin.

Bergslagsdelegationen har spelat en positiv roll för de kommuner som har innefattats av delegationens arbete. När det gäller Örebro län finns det risk för försämringar i de angivna kommunerna om man bara skall förlita sig på befintliga länsanslag och utvecklingsfonder. Jag förutsätter därför att utskottets ställningstagande för ett ökat länsanslag även kommer Örebro län till del.

6. Nytt anslag för infrastrukturella satsningar inom stödområdet (mom. 39)

Kersti Johansson och Per-Ola Eriksson (båda c) anför:

I dagsläget varierar omfattningen av investeringarna i infrastrukturen starkt över landet. Den pågående koncentrationsutvecklingen har medfört ökande krav på nyinvesteringar i redan överhettade regioner. I ett läge med begränsade ekonomiska resurser får redan utsatta orter och regioner en allt mindre del av de infrastrukturella insatserna.

Vi vill i detta sammanhang peka på centerpartiets förslag om infrastrukturella insatser för Norrlands inland och mellanbygder, sydöstra Sverige och delar av Bergslagen. Vi vill också peka på att vi i vår arbetsmarknadspolitik redovisat åtgärder för sammanlagt ca 5 miljarder kronor. Vi delar alltså motionärernas allmänna inställning om nödvändigheten av infrastrukturella satsningar. Sådana insatser är nödvändiga för att hindra de sociala verkningarna av den "tredje vägens" ekonomiska politik. Denna politik har varit starkt koncentrationsdrivande vilket drabbat en stor del av landets kommuner hårt.

Innehållsförteckning

1988/89:AU13

Sammanfattning	1
Propositionen	3
Motionerna	4
Utskottet	10
Regionalpolitiskt stöd	10
Inledning	10
Stödet till investeringar m.m.	11
Sysselsättningsstöd	14
Nedsättning av socialavgifter	15
Insatser i glesbygd	18
Glesbygdsstöd	18
Landsbygdsutveckling	21
Anslagsfrågor	24
Visst regionalpolitiskt stöd	24
Lokaliseringsbidrag m.m.	25
Lokaliseringslån	26
Regionala utvecklingsinsatser m.m.	26
Täckande av förluster på grund av kreditgarantier till företag i glesbygder m.m.	29
Ersättning för nedsättning av socialavgifter	30
Sysselsättningsstöd	30
Expertgruppen för forskning om regional utveckling	31
Kapitaltillskott till en utvecklingsfond för Västnorden	32
Bergslagsdelegationen	32
Utskottets hemställan	33
Reservationer	36
Regionalpolitiskt stöd (reservationerna 1–14)	36
Insatser i glesbygd (reservationerna 15–22)	45
Anslagsfrågor (reservationerna (23–34)	49
Särskilda yttranden 1–6	55

